

Sayı : B.13.2.SGK.0.11.00.02/ 784243

18.11.2008

Konu : 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Tahsis Mevzuatına İlişkin Hükümleri.

GENELGE
2008/96

Bilindiği üzere, 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 16/6/2006 tarihli 26200 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış ve yürürlük tarihi 1/1/2007 olarak belirlenmiş, ancak, Kanunun bazı maddeleri Anayasa Mahkemesince iptal edildiğinden, yürürlük tarihi 5724 sayılı Kanunla 1/6/2008 tarihine, 8/5/2008 tarihli 26870 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 17/4/2008 tarihli ve 5754 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla ise Kanunun tahsis mevzuatına ilişkin maddeleri 2008/Ekim ayı başı itibariyle yürürlüğe girmiştir.

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde; Kanuna göre sigortalı sayılanlar belirtilmiş olup, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

- (a) bendi kapsamında olanlar hizmet akdi ile çalışanları (mülga 506 ve 2925 sayılı kanunlara tabi olanlar),

- (b) bendi kapsamında olanlar köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanları (mülga 1479 ve 2926 sayılı kanunlara tabi olanlar),

- (c) bendi kapsamında olanlar ise kamu görevlilerini (5434 sayılı Kanuna tabi olanlar), ifade etmektedir. Bu Genelgede söz konusu sigortalılar kısaca 4 (a), (b) ve (c) sigortalıları olarak nitelendirilmiştir.

5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce;

- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının **(a) bendi,**

-1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ve bu Kanunla mülga 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının **(b) bendi,**

- 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi olanlar bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının **(c) bendi,**

kapsamında kabul edilmektedir.

Gerek bu Genelgede gerekse 5510 sayılı Kanuna ilişkin Başkanlığımız Eğitim Notunda Kanunun tahsis mevzuatına ilişkin hükümleri **sadece 4 (a) ve (b)** sigortalıları yönünden ele alınmış olup, 4 (c) sigortalıları açısından 5434 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanunla getirilen

düzenlemeler Genel Müdürlüğümüz Kamu Görevlileri Emeklilik İşlemleri Daire Başkanlığı tarafından değerlendirilecektir.

I. TAHSİS MEVZUATINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Maddelerinin büyük çoğunluğu 2008 yılı Ekim ayı başı itibariyle yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunun tahsis mevzuatına ilişkin hükümleri doğrultusunda uygulamaların ne yönde yapılacağı genel hatları ile bu Genelgede açıklanmakla birlikte, uygulamanın usul ve esaslarına ilişkin ayrıntılı ve örnekli açıklamalar Eğitim Notunda yer almıştır.

A. TANIMLAR

5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde tahsis mevzuatına ilişkin kavramların tanımı yapılmış olup, bunlar aşağıda belirtilmiştir.

Hak sahibi: Sigortalının veya sürekli iş göremezlik geliri ile malûllük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta olanların ölümü halinde, gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazanan eş, çocuk, ana ve babasını,

Ay: Ücretleri; her ayın 15'inde ödenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılar için, ayın 15'inden ertesi ayın 15'ine kadar geçen, diğer sigortalılar için ise ayın 1'i ilâ sonu arasında geçen ve otuz gün olarak değerlendirilen süreyi,

Yıl: Ücretleri; her ayın 15'inde ödenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılar için, 15 Ocak tarihinden ertesi yılın 15 Ocak tarihine kadar geçen, diğer sigortalılar için ise 1 Ocak ilâ 31 Aralık tarihleri arasında geçen ve 360 gün olarak değerlendirilen süreyi,

Gelir: İş kazası veya meslek hastalığı halinde sigortalıya veya sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine yapılan sürekli ödemeyi,

Aylık: Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile vazife malullüğü halinde yapılan sürekli ödemeyi,

Ödeme dönemi: Gelir ve aylıkların, ödeme tarihinden takip eden ödeme tarihine kadar geçen süreyi.

Kurum Sağlık Kurulu: Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca düzenlenecek raporlardaki teşhis ve bu teşhise dayanak teşkil eden belgeleri incelemek suretiyle, çalışma gücü kaybı ve meslekte kazanma gücü kaybı oranlarını, erken yaşlanma hali ve vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücü kaybını, malullük derecelerini belirlemeye yetkili hekimlerden ve/veya dış hekimlerinden oluşan kurullarını,

Kamu idareleri: 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ve yukarıda belirtilenlerin ödenmiş sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlarla özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumlarını,

Peşin sermaye değeri: Kurumca, bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen giderlerin yaş, kesilme ihtimali ve Kurumca belirlenecek iskonto oranı dikkate alınarak hesaplanan tutarı,

Güncelleme katsayısı: Her yılın Aralık ayına göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranının % 100'ü ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının % 30'unun toplamına (1) tam sayısının ilave edilmesi sonucunda bulunan değeri,

ifade etmektedir.

B.TEMEL TAHSİS KAVRAMLARI

5510 sayılı Kanuna tabi malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına prim ödeyenlerin, sigorta kollarından yapılması gereken yardımlara hak kazanıp kazanmadıklarının tespitinde, sigortalılık süresi, prim ödeme gün sayısı ve yaş faktörüne bakılmaktadır.

1) Sigortalılık Süresi

Sigortalılık süresi, sigortalının malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına bağlı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarih ile tahsis yapılması için yazılı istekte bulunduğu tarih, ölen sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süre olarak dikkate alınmaktadır. Bu sürenin tamamen çalışarak ya da prim ödenerek geçirilmiş olması koşul olmadığı gibi, bu sürenin başlangıç ve sonu arasında sigortalının aralıklı ya da birden çok sigortalılık haline tabi çalışmasının, sigortalılık süresinin belirlenmesinde bir önemi bulunmamaktadır.

5510 sayılı Kanunun 38 nci maddesine göre, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında dikkate alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı; sigortalının, mülga 5417, 6900, 506, 1479, 2925, 2926, 5434 sayılı kanunlar ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklara veya bu Kanuna tâbi olarak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak ilk defa kapsama girdiği tarih olarak kabul edilecektir. Uluslar arası sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri saklıdır.

a) Sigortalılık Süresinin Başlangıcını Etkileyen Faktörler

-İşe giriş tarihi ile primlerin ödenmeye başladığı tarihin farklı olması: 4 (a) sigortalıları için söz konusu olup, işe giriş tarihi ile primlerin ödenmeye başladığı tarih farklı ise, prim ödenmeye başlanan tarih sigortalılık süresinin başlangıcı olarak alınacaktır.

-Kurumca devir alınan 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklar: Kurumca devralınan sandıklara tabi olarak ilk defa prim veya kesenek ödenmeye başlanılan tarih sigortalılık süresinin başladığı tarih olarak dikkate alınacaktır.

-18 yaşın altında geçen hizmetler: 5510 sayılı Kanuna göre **malullük, yaşlılık ve ölüm** sigortalarının uygulanmasında, 18 yaşından önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi olanların sigortalılık süresi, 18 yaşını doldurdukları tarihte başlamış kabul edilecektir. Bu tarihten önceki süreler için ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri, prim ödeme gün sayılarının hesabına dahil edilecektir.

5510 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrası gereğince 506 sayılı Kanuna göre 1/4/1981 tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında, 5510 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki sigortalılık süresinin 18 yaşın doldurulduğu tarihten başlayacağına ilişkin hükmü uygulanmayacaktır. Diğer bir ifadeyle, 4(a) sigortalılarından, sigortalılık süresinin başlangıcı;

- 01/04/1981 tarihinden önce ise sigortalılık süresinin başlangıç tarihi,

- 01/04/1981 tarihinden sonra ise 18 yaşın doldurulduğu tarih,

sayılacaktır. Ancak, 18 yaşın öncesinde geçen çalışma süreleri prim ödeme gün sayısına ilave edilecektir. Bu durum, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olan 4(a) sigortalıları için yalnızca yaşlılık aylığı bağlanmasında geçerli olup, malullük ve ölüm aylıklarında uygulanmayacaktır.

-Birden fazla sigortalılık haline tabi olma: Sigortalıların, birden fazla sigortalılık haline tabi hizmetlerinin bulunması halinde, sigortalılık başlangıç tarihi en eski olanı, sigortalılık süresinin başlangıcı olarak dikkate alınacaktır.

-Kanunun yürürlük tarihinden önce birden fazla sosyal güvenlik kanununa tabi hizmeti olanlar: Farklı sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetlerin mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre birleştirilmesi halinde, birleştirilen hizmetin başlangıç tarihi sigortalılık süresinin başlangıcı olarak değerlendirilecektir.

-Borçlanmalar: 5510 sayılı Kanunda hizmet borçlanması 41 inci maddede, borçlanmanın usul ve esasları ise Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 70 inci maddesinde açıklanmıştır

41 inci maddeye göre, Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye gidilmek suretiyle tespit edilecektir.

b) Sigortalılık Süresine Eklenen Süreler

5510 sayılı kanunda sigortalılık süresine ilave yapılmasına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, Kanunun yürürlük tarihinden önce mülga kanunlara göre hak kazanılan;

- Mülga 506 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi kapsamındaki itibari hizmet süreleri,

-5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 5434 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesine göre verilen fiilî hizmet süresi zamları,

sigortalılık süresine ilave edilecektir.

506 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesinde sayılan itibari hizmet süresi kapsamında yer alıp 5510 sayılı Kanunun 40 inci maddesinde sayılmayan işlerde Kanunun yürürlük tarihinden önce geçen çalışma sürelerinin itibari hizmet süresi olarak değerlendirilmesinde 3600 gün prim ödeme şartı aranmayacaktır. Bu itibari hizmet süreleri aylığa hak kazanma koşullarında dikkate alınacak olup, buna ilişkin örnekler Başkanlığımız Eğitim Notu'nda yer almıştır.

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihine kadar gerek 506 sayılı Kanunun ek 5 inci, gerekse 5434 sayılı Kanunun 32 nci maddesine göre verilen fiili hizmet süresi zamları sigortalılık süresine ilave edilmekte iken, Kanunun yürürlük tarihinden sonra 4 (a) sigortalıları için itibari hizmet süresi uygulaması kaldırılmıştır. Kanunun 40 inci maddesine göre verilen fiili hizmet süresi zamları prim ödeme gün sayısına ilave edilmekte ve emeklilik yaş hadlerinden indirilmektedir.

2) Prim Ödeme Gün Sayısı

5510 sayılı Kanun malüllük, yaşlılık ve ölüm aylıklarına hak kazanmada belli bir prim ödeme gün sayısını koşul olarak aramaktadır. Prim ödeme gün sayısı; malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen sürelerle ait gün sayısını ifade etmektedir.

Sigortalıların prim ödeme gün sayılarını; zorunlu, isteğe bağlı sigorta ,borçlanma, ihya edilen, birleştirilen, devir sandıklarına tabi geçen hizmetlere ait gün sayıları ile maden yeraltında geçen hizmetlerin ¼'ü , fiili hizmet süresi zammı ve malul çocuğu bulunan kadın sigortalıların çalışmalarının ¼' ü oluşturmaktadır.

Prim Ödeme Gün Sayısına Eklenen Süreler

a) Maden işyerlerinin yer altı işlerinde geçen çalışmalar

5510 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasında; Kanunun yürürlük tarihinden önce mülga 506 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanlardan, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışmaya başlayan sigortalıların, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra bu işlerde geçen çalışmalarının en az 1800 gün olması halinde, bu çalışmalarının dörtte biri toplam prim ödeme gün sayılarına ilave edilmektedir.

b) 5434 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesine göre fiili hizmet zammı süresi

Kanunun yürürlük tarihinden önceki süreler için 5434 sayılı Kanunun mülga 32 nci maddesi uyarınca verilen fiili hizmet zammı sürelerinin 1/4 oranı prim ödeme gün sayılarına eklenecektir.

c) Fiili hizmet süresi zammına (FHSZ) tabi çalışmalar

Fiili hizmet süresi zammı, sigortalıların Kanunun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işyeri ve/veya işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için;

- 60 gün eklenecekse (fiili hizmet süresi zammı kapsamında çalışılan gün sayısı x 0,17),
  - 90 gün eklenecekse (fiili hizmet süresi zammı kapsamında çalışılan gün sayısı x 0,25),
  - 180 gün eklenecekse (fiili hizmet süresi zammı kapsamında çalışılan gün sayısı x 0,50),
- formülü uygulanarak hesaplanacaktır.

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları uygulamasında, hesaplanan fiili hizmet süresi zammı, sigortalının;

a) Kanunun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasının (1) ila (9), (11), (12) ve (15) inci bentlerine göre beş yılı,

b) Kanunun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasının (13) ve (14) üncü bentlerine göre sekiz yılı,

geçmemek üzere prim ödeme gün sayısına eklenecektir. Maddenin (10) numaralı bendinde prim ödeme gün sayısına yapılacak ilavede gün sınırlaması bulunmamaktadır.

Konuyla ilgili olarak Başkanlığımız Eğitim Notu'nda örnekler bulunmaktadır.

d) Malul çocuğu bulunan kadın sigortalılar

5510 sayılı Kanunla getirilen yeni bir düzenleme olup, yaşlılık aylığı bağlanması talebinde bulunan kadın sigortalılardan başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu bulunanların, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri, prim ödeme gün sayıları toplamına eklenecektir.

Söz konusu ilavenin yapılabilmesi kadın sigortalının bu durumunu belgelendirmesi koşuluna bağlı bulunmaktadır. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğun varlığı sağlık kurulu raporu ile belgelenecek, kadın sigortalılara bu hak Kanunun yürürlük tarihinden sonraki süreler için verilecektir. Malul çocuğun ölümü veya bakıma muhtaçlığının kalkması halinde, Kanunun yürürlük tarihinden ölüm tarihine veya bakıma muhtaçlığın kalktığına karar verilen sağlık kurulu rapor tarihine kadar geçen hizmetlerin dörtte biri prim ödeme gün sayısına eklenecektir.

3) Yaş

Yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmasına ilişkin haklardan yararlanmak için 5510 sayılı Kanunda yer alan şartlardan biri de yaş olup, 5510 sayılı Kanunun 57 nci maddesinde, sonradan yapılacak yaş düzeltmelerinde, sigorta kolları için yaşın hesabında aşağıda belirtilen doğum tarihlerinin esas alınacağı öngörülmüştür. Buna göre;

- İş kazasıyla meslek hastalığı halinde, hak sahiplerine bağlanacak gelirlerin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim veya sağlık kurulu raporu ile ilk defa tespit edildiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri,

- Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların, mülga 5417, 6900, 506, 1479 ve 2926 sayılı kanunlar ile 2925 ve 5434 sayılı kanunlara, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tâbi sandıklara veya 5510 sayılı Kanuna göre ilk defa malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi oldukları tarihte, nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri,

- Ölüm sigortasında hak sahibi çocukların yaşlarında, sigortalının 5510 sayılı Kanuna veya mülga kanunlar kapsamında ilk defa malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi olduğu tarihte, nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının çalışmaya başlamasından sonra doğan çocukların ise nüfus kütüğüne ilk yazılan doğum tarihleri,

esas alınacaktır.

Sigortalıların, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının tespit edildiği veya ilk defa uzun vadeli sigorta kollarına tabi olduğu tarihten sonraki yaş düzeltmeleri dikkate alınmayacaktır.

Diğer taraftan, nüfus kütüğünde ilk defa kayıtlı olan doğum tarihinin;

- Nüfus kütüğünün yenilenmesi sırasında, yeni kütük kayıtlarına,
- Nüfus kütüklerinin naklinde, yeni nüfus idaresi kayıtlarına,
- Türk vatandaşlığına geçenlerin Türkiye'deki nüfus idaresi kayıtlarına,

hatalı işlenmiş olması nedeniyle yapılan düzeltmelerin, sigortalıların iradesi dışında nüfus idaresince yapılan maddi hataların giderilmesi amacını taşıması nedeniyle düzeltilmesi halinde, bu hususların belgelenmesi veya mahkeme kararında belirtilmiş olması halinde söz konusu kayıt düzeltmelerinde, düzeltilen yeni kayıt esas alınacaktır.

Yaş hadlerinden indirim yapılması

5510 sayılı Kanunda aşağıda belirtilen durumlarda sigortalıların emeklilik için öngörülen yaş hadlerinden indirim yapılması öngörülmüş olup, bunlar;

- Mülga 506 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi kapsamındaki itibari hizmet süreleri,

-5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında kadın sigortalılardan başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu bulunanların Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri,

5510 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi kapsamındaki fiili hizmet süresi zamlarıdır.

Mülga 506 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi kapsamındaki itibari hizmet süreleri

5510 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinde 506 sayılı Kanunun mülga ek 5 inci maddesinde sayılan itibari hizmet süresi kapsamında yer alıp, 5510 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde sayılmayan işlerde, Kanunun yürürlük tarihinden önce geçen çalışma sürelerinin itibari hizmet süresi olarak değerlendirilmesinde, 3600 prim gün koşulunun aranmayacağı öngörülmüş olup, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bu kapsamda geçen itibari

hizmet sürelerinin beş yıldan çok olmamak üzere yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen yaş hadlerinden de indirilmesi gerekmektedir.

Kanunun yürürlük tarihinden önce 4 (a) kapsamında itibari hizmet süresi bulunup, Kanunun yürürlük tarihinden sonra 4 (b) kapsamında çalışan ve tahsis talebinde bulunan sigortalılara Kanunun geçici 2 nci maddesine göre aylık bağlanırken, aylığa hak kazanma koşullarının 4 (b) sigortalılık haline göre belirlenmesi durumunda, itibari hizmet süreleri dikkate alınmayacak, ancak, sigortalıya 4 (a) kapsamında aylık bağlanması durumunda, itibari hizmet süreleri emeklilik için aranan yaş hadlerinden indirilecektir.

Fiil Hizmet Süresi Zammı Kapsamındaki Hizmetler

5510 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde öngörülen fiili hizmet süresi zammının yarısı üç yılı geçmemek üzere Kanunda yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen emeklilik yaş hadlerinden indirilecektir. Ancak, yaş haddi indiriminden yararlanabilmek için ölüm ve maluliyet halleri hariç 40 ıncı maddenin 10 numaralı bendinde yer alan “Yer altı İşlerinde” (Maden ocakları (elementer cıva bulunduğu saptanan cıva maden ocakları hariç), kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yer altında yapılan işler.) çalışan sigortalıların en az 1800 gün, diğer bentlerde yer alan sigortalıların ise en az 3600 gün Kanunda belirtilen işyeri ve işlerde çalışmış olmaları şarttır. Yaş haddi indirimindeki süre sınırı yer altı işlerinde çalışanlar için uygulanmayacaktır.

Sigortalıların farklı fiili hizmet süresi zammına tabi işyerinde çalışması halinde, yaş haddinden indirim yapılması için gerekli olan 3600 günün tespitinde tüm işyerlerinde geçen hizmetler dikkate alınacaktır. Ancak, yapılacak yaş indirimine esas fiili hizmet süresi zammı hesaplanırken, yeraltı işyerlerindeki süreler ile diğerleri ayrı olarak değerlendirilecektir.

Malul çocuğu bulunan kadın sigortalılar

5510 sayılı Kanunla getirilen yeni bir düzenleme olup, yaşlılık aylığı bağlanması talebinde bulunan kadın sigortalılardan başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu bulunanların, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte biri, emeklilik yaş hadlerinden indirilecektir.

Söz konusu indirimin yapılabilmesi kadın sigortalının bu durumunu belgelendirmesi koşuluna bağlı bulunmaktadır. Başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğun varlığı sağlık kurulu raporu ile belgelenecek, rapor tarihinin Kanunun yürürlük tarihinden önce olması halinde, kadın sigortalılara bu hak Kanunun yürürlük tarihinden sonraki süreler için verilecektir. Malul çocuğun ölümü veya bakıma muhtaçlığının kalkması halinde, Kanunun yürürlük tarihinden ölüm tarihine veya bakıma muhtaçlığın kalktığına karar verilen sağlık kurulu rapor tarihine kadar geçen hizmetlerin dörtte biri emeklilik yaş hadlerinden indirilecektir.

C. İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI SİGORTASINDAN SAĞLANAN YARDIMLAR

İş kazası ve meslek hastalığı sigortasından sağlanan yardımlar 5510 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Bunlar;

- Sigortalıya, geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi,
- Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması,
- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine, gelir bağlanması,
- Gelir bağlanmış olan kız çocuklarına evlenme ödeneği verilmesi,

- İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için, cenaze ödeneği verilmesidir.

İş kazası ve meslek hastalığı sigortasından sağlanan yardımlar içerisinde tahsis mevzuatını içeren yardımlar, sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri, hak sahiplerine ölüm geliri bağlanması, evlenme ve cenaze ödeneği verilmesidir.

1) Sürekli İş Göremezlik Geliri

Sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanma, gelirin hesaplanması, başlangıcı ve birden fazla iş kazası ve meslek hastalığı hali Kanununun 19 uncu maddesinde düzenlenmiştir.

Sürekli iş göremezlik geliri, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve özürler nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalıya bağlanacaktır. 4 (a) sigortalıları açısından benzer uygulama mülga 506 sayılı Kanunda yer almakla birlikte, 4 (b) sigortalıları açısından yeni bir düzenlemedir.

Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlara, sürekli iş göremezlik geliri bağlanabilmesi için, kendi sigortalılığında dolayı, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur.

2) Sürekli İş Göremezlik Gelirinin Hesaplanması

Gelir sigortalının;

Tam iş göremezliği halinde; **Günlük kazanç x 30 x % 70** veya kısaca **GK x 21**,

Kısmi iş göremezliği halinde ise **Günlük kazanç x 30 x % 70 x Sürekli İş Göremezlik Derecesi (SİD)** veya kısaca **GK x 21 x SİD**, formüllerine göre hesaplanacaktır.

Sigortalının başkasının bakımına muhtaç olması durumunda % 70 olan gelir bağlama oranı % 100 olarak dikkate alınacak ve **Gelir = GK x 30 x % 100 x SİD** formülüne göre hesaplanacaktır.

Bu şekilde hesaplanan gelir, günlük kazanç hesabına giren son takvim ayı itibariyle hesaplanan gelir olup, gelirin başlangıç tarihi yılın ilk altı aylık döneminde ise Ocak ödeme dönemi için aylıklara uygulanan artış oranı kadar, yılın ikinci altı aylık dönemde ise, Ocak ödeme dönemi artışı uygulanmaksızın Temmuz ödeme dönemi için aylıklara uygulanan artış oranı kadar artırılarak, sigortalının başlangıç tarihindeki geliri hesaplanacaktır.

İş kazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan gelirlerin hesaplanmasında;

4 (a) sigortalıları açısından;

- Günlük kazanç hesabına giren son takvim ayı 2008/Ekim (hariç) öncesi olanların gelirleri, mülga 506 sayılı Kanun,

- Günlük kazanç hesabına giren son takvim ayı 2008/Ekim (dahil) sonrası olanların gelirleri, 5510 sayılı Kanun,

hükümlerine göre hesaplanacaktır.

4 (b) sigortalıları açısından;

Günlük kazanç hesabına giren son takvim ayının Kanunun yürürlük tarihinden önceki bir tarih olması halinde, basamakların karşılığı gelirler dikkate alınarak son takvim ayı itibariyle 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre hesaplanan sürekli iş göremezlik geliri, Kanunun yürürlük tarihine kadar mülga 1479 sayılı Kanuna göre aylıkların artırılmasında uygulanan artış

oranlarına, Kanunun yürürlük tarihinden gelir başlangıç tarihine kadar ise 5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesi hükümlerine göre artırılabacaktır.

Kanunun yürürlük tarihinden önce meydana gelen iş kazaları ile Kanunun yürürlük tarihinden önce anlaşılan meslek hastalıkları yönünden Kanun hükümleri uygulanmayacaktır.

3) Gelir Alt Sınırı

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu bağlanacak gelirlere alt sınır kontrolü sadece **başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumdaki sigortalılar** için öngörülmüştür. Başkasının bakımına muhtaç olan sigortalılara bağlanacak gelirler, prime esas kazanç alt sınırının aylık tutarının % 85'inden az olmayacaktır.

Alt Sınır Geliri = Asgari Aylık Kazanç x 85/100

4) Gelirlerde yapılan artırım ve indirimler

Sigortalının;

- Başka birinin sürekli bakımına muhtaç olması,
- 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında görev yaparken uğramış oldukları iş kazası neticesinde,

bağlanan gelirler artırılabacaktır, ancak;

- Hekim tavsiyelerine uymaması,
  - Kazanın meydana gelmesinde ağır kusuru veya kasdi hareketinin bulunması,
  - Kurumun yazılı bildirimine rağmen teklif edilen tedaviyi kabul etmemesi,
- hallerinde de sigortalının gelirinden indirim yapılacaktır.

Sigortalının bir başkasının sürekli bakımına muhtaç olması durumunda gelir bağlama oranı % 100 olarak dikkate alınacak, nakdi tazminata hak kazanması halinde, hesaplanan gelirler % 25 artırımlı ödenecektir.

Hekim tavsiyelerine uymaması halinde bağlanan geliri, kusur derecesine göre en fazla 1/4'üne, ağır kusuru halinde ise yine kusur derecesine göre 1/3'üne kadar eksiltilecektir. Sigortalının kasdi hareketinin bulunması veya Kurumun yazılı bildirimine rağmen teklif edilen tedaviyi kabul etmemesi halinde ise gelirin yarısı bağlanacaktır.

5) Gelirin Başlangıcı

Gelir;

- Geçici iş göremezlik ödeneğinin sona erdiği tarihi,
- Geçici iş göremezlik tespit edilemeden sürekli iş göremezlik durumuna girilmişse, buna ait Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporun tarihini,

takip eden ay başından başlatılacaktır.

Gelirin başlangıç tarihinde kendi sigortalılığından dolayı genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin borcu bulunan 4 (b) sigortalılarının gelir başlangıç tarihlerinde herhangi bir değişiklik olmamakla birlikte, borçları tahsil edilmeden gelir bağlama işlemi sonuçlandırılmayacaktır. Ancak, sürekli iş göremezlik gelirin başlangıç tarihinde 15 YTL ve altında borcu olanların (Bütçe Kanunu ile bu miktar yeniden belirlenene kadar) aylık bağlama işlemi yapılarak, borçları gelirlerinden kesilecektir.

6) Sevk ve Kontrol Muayene İşlemleri

İş kazası geçiren veya meslek hastalığına tutulan sigortalının işlemleri kısa vadeli sigorta kolları (iş kazası servisi) servislerince yapılacak, Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri almakta olanların kontrol muayenesi için Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevkine ilişkin işlemler ise sigortalı emeklilik işlemleri servislerince yürütülecektir.

Sigortalıların;

a) İş kazası sonucu meslekte kazanma gücü kaybı oranları tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarının temini için;

1) Sağlık Bakanlığı eğitim ve araştırma hastaneleri,

2) Özel üniversite ve vakıf hastaneleri hariç üniversite hastaneleri

3) Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı asker hastaneleri,

4) Sigortalıların ikamet ettikleri illerde (1), (2), (3) numaralı bentlerde belirtilen hastanelerin bulunmaması durumunda, Sağlık Bakanlığının tam teşekküllü hastanelerine gönderileceklerdir.

b) Meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kaybı oranları tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarının temini için; yeniden yetkilendirme yapılmıyca kadar Ankara, İstanbul ve Zonguldak'ta bulunan Sağlık Bakanlığı meslek hastalıkları hastaneleri ile tüm üniversite hastaneleri,

yetkili olup, anılan raporların temini için sevk işlemleri sigortalıların bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlükleri ve sosyal güvenlik merkezlerince yaptırılacaktır.

Sigortalıların gerek iş kazası, gerekse meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kaybı oranlarının tespiti Kurum Sağlık Kurulu tarafından yapılacağından, Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca düzenlenen sağlık kurulu raporları ile aşağıda belirtilen belgeler söz konusu tespit için Kurum Sağlık Kuruluna intikal ettirilecektir. Bunlar;

- Sigortalının ilk işe giriş tarihini gösterir belge,

- Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgeler,

-Varsa ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başladığı tarihteki sağlık durumunu gösteren rapor,

- Erkek sigortalıların askerliğe başlayış ve terhis tarihlerini gösteren askerlik süresine ait belge veya askerliğe elverişli olmadığını gösterir raporun,

-Varsa sigortalının malûliyetine sebep olduğu ileri sürülen hastalığı ile ilgili daha önce başvuru sağlık hizmeti sunucularından temin edilecek rapor, tıbbi belge ve epikrizler,

- Sigortalı hakkında daha önce Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu veya Kurum Sağlık Kurulunca verilmiş bir karar mevcut ise, bu kararın bir örneği ile dayanağı rapor ve tıbbi belgeler,

olup, iş kazası ve meslek hastalığı hallerinde bu belgeler dışında ayrıca, iş kazası ve meslek hastalığı bildirim belgesi, olayın Kanuna göre iş kazası olup olmadığı veya sigortalının meslek hastalığına yakalandığı işyerine ait çalışma şartlarını net olarak belirtir soruşturma raporu ve tutanaklar, çalışır veya çalışamaz raporu, geçici iş göremezlik ödeneği belgesi, iş kazasından sonra veya meslek hastalığının tedavisi için başvurduğu hastanelerden alınan epikrizler ile

tedavisi tamamlanıp bulguları sekel halini aldıktan sonra, son durumunu gösterir sağlık kurulu raporu ve dayanağı tüm belgeler bulunacaktır.

Kontrol muayeneleri;

- Kurum Sağlık Kurulunca ihtiyaç duyulması,
- Kurum Sağlık Kurullarınca verilen kararlara sigortalı ve hak sahiplerinin itirazları,
- Sigortalılar dışında bu kararlara yapılan itiraz, ihbar ve şikayetler,
- Kurumca yürütülen denetim ve soruşturma,

hallerinde, Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğine göre düzenlenmiş yeni tarihli sağlık kurulu raporu ve daha önce Kurum tarafından verilmiş kararlara ilişkin tüm belgelerin birlikte değerlendirilmesi ile yapılacaktır.

Sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış sigortalılar, malûllük durumlarında artma veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç olduğunu ileri sürerek gelirlerinde değişiklik yapılmasını isteyebilecekleri gibi; Kurum da bunların kontrol muayenesine tâbi tutulmasını talep edebilecektir.

Kontrol muayenesi sonucu sürekli iş göremezlik geliri, yeni malûllük durumuna esas tutulan raporun tarihini takip eden ödeme dönemi başından başlanarak artırılacak, azaltılacak veya kesilecektir.

Kurumun yazılı bildiriminde belirtilen tarihten sonraki ödeme dönemi başına kadar kabul edilebilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini yaptırmayan sigortalının sürekli iş göremezlik geliri kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ödeme dönemi başından itibaren kesilecektir. Ancak, Kurumun yazılı çağrısı üzerine kontrol muayenesi tarihinden önce en az 45 gün içinde sevk için başvuruda bulunmak kaydıyla gelirlerin kontrol muayene tarihine göre durdurulması dört aya kadar Kurumca ertelenecektir.

Ancak, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildiriminde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tespit edilen sigortalının kesilen aylık geliri, kesildiği tarihten başlanarak yeniden bağlanacaktır.

6) Ölüm Geliri

Hak sahiplerine iş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölüm geliri bağlanması 5510 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde düzenlenmiştir. Mülga 506 sayılı Kanun uygulamasında hak sahiplerine gelir bağlanabilmesi için sigortalının iş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölmesi veya sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen sigortalının meslekte kazanma gücündeki kayıp oranının en az % 50 olması şartları aranırken, 5510 sayılı Kanun ile meslekte kazanma gücündeki kayıp oranı % 50'nin altında iken ölen ve ölüm nedeni geçirdiği iş kazası veya tutulduğu meslek hastalığına bağlı olmayan sigortalıların hak sahiplerine de ölüm geliri bağlanması imkanı getirilmiştir.

Buna göre, Kanunun yürürlük tarihinden önce Kurumdan sürekli iş göremezlik geliri almakta iken Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen sigortalının 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinde belirtilen şartlara sahip eşi, çocukları ile ana ve babasına ölüm tarihini takip eden aybaşından itibaren ölüm geliri bağlanacaktır. Yine Kanunun 37 nci madde hükümlerine göre bu sigorta kolundan hak sahiplerine cenaze ve evlenme ödeneği verilecektir.

Hak sahiplerinin ölüm gelirin hak kazanması, hisseleri, ölüm gelirinin kesilmesi ve yeniden bağlanması hususları bu Genelgede "Ölüm Sigortası" bölümünde açıklandığından burada tekrar edilmemiştir.

7) Ölüm Gelirinin Hesaplanması

5510 sayılı Kanununun 20 nci maddesine göre hesaplanacak ölüm gelirleri, ölüm tarihi 2008/Ekim ayı başından (özel sektör için 1/10/2008 (dahil), kamu için 15/10/2008 (dahil)) sonra olan sigortalılardan, ölüm gelirinin hesabına esas **son takvim ayı**;

- 2008/Ekim ve öncesi olan;

4 (a) sigortalıları için, mülga 506 sayılı Kanun hükümleri,

4 (b) sigortalıları için gelirin hesaplanmasında 5510 sayılı Kanun hükümleri, son takvim itibariyle hesaplanan gelirin gelir başlangıç tarihine taşınmasında, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihine kadar 1479 sayılı Kanuna göre bağlanan aylıklara uygulanan artış oranı,

- 2008/Ekim (dahil) sonrası olan 4 (a) ve (b) sigortalıları için 5510 sayılı Kanun hükümleri,

Uygulanmak suretiyle hesaplanacaktır.

5510 sayılı Kanuna göre ölüm gelirinin hesaplanması; ölüm nedeninin iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmaması ile sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen sigortalıların sürekli iş göremezlik derecelerine göre farklılık göstermektedir. Buna göre;

a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen,

b) Meslekte kazanma gücünü % 50 (dahil) den daha fazla oranda kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri almakta iken (ölümün iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmadığına bakılmaksızın) ölen,

c) Meslekte kazanma gücünü % 50'den daha az oranda kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen ve ölüm nedeni geçirdiği iş kazası ve meslek hastalığına bağlı olan,

sigortalının ölüm geliri, **GK x 30 x % 70** veya kısaca **GK x 21** formüllerine göre hesaplanacak gelir,

d) Meslekte kazanma gücünü % 50'den daha az oranda kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri almakta iken iş kazası ve meslek hastalığına bağlı olmayan nedenlerle ölüm halinde ise, sigortalının almakta olduğu geliri,

Kanununun 34 üncü maddesi hükümlerine göre hak sahiplerine paylaşılacaktır.

Ancak, yukarıda (d) fıkrasında belirtilen 4 (a) sigortalısının birden fazla dosyadan gelir/aylık alması nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri yarım (Y) ve (S) kodlu olarak ödenirken, hak sahipleri yönünden dosya sayısının bire inmesi halinde, ölen sigortalının iş göremezlik geliri tama yükseltilecek, ayrıca (S) kodu kaldırılıp alt sınır aylığı uygulanmak suretiyle yeniden hesaplanacaktır. Hesaplanan bu gelir hak sahiplerine hisselerine göre paylaşılacaktır.

Diğer taraftan, 4 (b) sigortalısının birden fazla dosyadan gelir/aylık alması nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri yarım (Y kodlu) olarak ödenirken, hak sahipleri yönünden dosya sayısının bire inmesi halinde, gelir tama yükseltilecek ve hak sahiplerine tam gelir üzerinden paylaşılacaktır.

4 (b) sigortalılarının hak sahiplerine gelir bağlanabilmesi için, kendi sigortalılığında dolayı, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur. Ancak, ölüm tarihinde 15 YTL ve altında borcu olanların (Bütçe Kanunu ile yeni miktar belirleninceye kadar) hak sahiplerine ölüm geliri bağlama işlemi yapılarak, borçları hak sahiplerinin gelirlerinden kesilecektir.

D. MALULLÜK SİGORTASI

5510 sayılı Kanunun 25 ila 27 nci maddeleri arasında düzenlenmiş olup, bu sigorta kolundan sağlanan tek yardım, malullük aylığı bağlanmasıdır.

1. Malul Sayılma

Sigortalının veya işverenin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu, 4 (a) ve (b) sigortalıları için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı malul sayılmaktadır.

2. Sevk İşlemleri ve Masrafların Karşlanması

5510 sayılı Kanunun 25 inci maddesine göre sigortalıların veya işverenlerin malullük durumunun tespiti için Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk istemesi durumunda, en az 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması şartıyla sigortalıların sevkleri yapılacaktır.

Sigortalıların sevk için gerekli olan asgari 1800 gün prim ödeme gün sayısını;

- Hizmet borçlanması yaparak tamamlamaları halinde, borçlanma taleplerinin alınması kaydıyla borçlanma bedeli ödenmeden,

- Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılardan, prim ödeme gün sayısı 1800 günden fazla olduğu halde kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçları bulunan sigortalıların,

sevk işlemleri yapılacak, ancak, sevk işlemlerine ilişkin her türlü masrafları kendilerince ödenecektir.

Söz konusu sigortalıların sevk işlemi yapılıp da aylık bağlanmadan önce prim borçlarını ödemesi ve malul sayılmaları durumunda, sevk işlemlerine ilişkin masraflar Kurumca karşılanacaktır.

Kanunda sağlık yardımları genel sağlık sigortasından yapılan yardımlar kapsamında olduğundan, çalışma gücü veya meslekte kazanma gücü kaybı oranlarının tespitinde tedaviye yönelik hiçbir masraf Kurumca karşılanmayacaktır.

Sigortalı çalışma gücü veya meslekte kazanma gücü kayıp oranlarının tespiti ve kontrolü amacıyla yapılan sağlık hizmeti giderleri ile yol ve gündelik giderleri Kurumca karşılanacaktır.

Sağlık kurulu raporlarının temini için sevk işlemleri, sigortalıların bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlükleri ve sosyal güvenlik merkezlerince yapılacaktır. Sevk işlemleri;

- Sağlık Bakanlığı eğitim ve araştırma hastanelerine ,

- Özel üniversite ve vakıf hastaneleri hariç üniversite hastanelerine,

- Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı asker hastanelerine,

yapılacak, sigortalıların ikamet ettikleri illerde yukarıda belirtilen hastanelerin bulunmaması durumunda, Sağlık Bakanlığının tam teşekküllü hastanelerine gönderileceklerdir.

Sevk yapılan sağlık hizmeti sunucularında, sigortalının hastalığı ile ilgili branş hekimlerinin bulunmadığı durumlarda, sağlık hizmeti sunucusu tarafından durum bir yazı ile

İlgili sosyal güvenlik il müdürlüğü veya sosyal güvenlik merkezine bildirilerek sevk ile ilgili bilgi ve belgeler iade edilecek ve sigortalı ilgili ünite tarafından branş hekimlerinin bulunduğu en yakın yetkili sağlık hizmeti sunucusuna sevk edilecektir.

Sigortalıların çalışma gücü kayıp oranları Kurum Sağlık Kurulu tarafından Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde belirlenen usul ve esaslara göre tespit edilecektir. 4 (a) ve (b) sigortalılarından geçirdiği iş kazası veya tutulduğu meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilenlere malullük aylığı bağlanması için yeni bir sağlık kurulu raporu istenmeyecektir.

Kontrol muayenesi yapılmasına ihtiyaç olup olmadığı ile kontrol muayenesinin süresi Kurum Sağlık Kurulunca belirlenecektir.

Kurum Sağlık Kurulunca Kanuna göre malul sayılmayan sigortalıların kendilerine durum bir yazı ile bildirilecektir.

Daha önce malul sayılmayanlardan, yeni hastalık, maluliyete esas hastalığında artma, eksik muayene gerekçeleri ile malullük durumunun veya vazife malullerinden maluliyet derecelerinin yeniden tespitini yazılı olarak isteyenlerin, Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarına sevkleri yapılacaktır.

Ancak, Kurum Sağlık Kurulu tarafından malul sayılmayan sigortalıların aynı hastalık ve özrü nedeniyle bu karara karşı itirazda bulunmaları halinde, itiraz dilekçeleri;

- Sigortalının ilk işe giriş tarihini gösterir belgenin,
- Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin,
- Varsa ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başladığı tarihteki sağlık durumunu gösteren raporun,
- Erkek sigortalıların askerliğe başlayış ve terhis tarihlerini gösteren askerlik süresine ait belgenin varsa askerliğe elverişli olmadığına dair belgenin,
- Varsa sigortalının malûliyetine sebep olduğu ileri sürülen hastalığı ile ilgili daha önce başvuru yapılmış sağlık hizmeti sunucularından temin edilecek rapor, tıbbi belge ve epikrizlerin,
- Sigortalı hakkında daha önce Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu veya Kurum Sağlık Kurulunca verilmiş bir karar mevcut ise, bu kararın bir örneği ile dayanağı rapor ve tıbbi belgelerin,

bulduğu dosyası ile birlikte değerlendirilmesi için Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna intikal ettirmek üzere Kurum Sağlık Kuruluna gönderilecektir.

3. Malullük Aylığına Hak Kazanma Koşulları

Sigortalıya malûllük aylığı bağlanabilmesi için sigortalının;

- 5510 sayılı Kanununun 25 inci maddesine göre malûl sayılması,
- En az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olan sigortalılar için ise sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması,
- Maluliyeti nedeniyle sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan veya işyerini kapattıktan veya devrettikten sonra Kurumdan yazılı istekte bulunması,

gerekmektedir. Ancak, 4 (b) sigortalılarının kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur.

Yukarıda belirtilen şartlar, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra malullük sigortasından tahsis talebinde bulunan sigortalılar için aranacaktır. Ancak, 5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, malullük durumlarının tespiti için talepte bulunan ve Kanunun yürürlük tarihinden sonra malul olduklarına karar verilenler hakkında mülga 506 ve 2925 sayılı kanunlardaki şartları taşımaları halinde anılan kanunlara göre aylık bağlanacağı öngörülmüştür.

Buna göre, 4 (a) sigortalılarından 2008/Ekim ayı başından önce malullük durumlarının tespiti için sevk talebinde bulunanlardan, 2008/Ekim ayı başından sonra malul olduğuna karar verilenlere toplam olarak 1800 gün veya 5 yıldan beri sigortalı bulunup sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün prim ödemeleri halinde malullük sigortasından aylık bağlanacaktır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra tahsis talebinde bulunan sigortalıların hangi kanun hükümlerine göre malul sayılacağı hususunda karar verilebilmesi için mutlaka sigortalıların sevk edildikleri tarihleri gösterir belgelerin Kurum Sağlık Kuruluna gönderilmesi gerekmektedir.

4. Malullük Aylığının Hesaplanması

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olan sigortalıların malullük aylıkları, en son tabi olduğu sigortalılık hali esas alınarak bağlanır.

5510 sayılı Kanunla getirilen aylık bağlama sistemi bu Genelgenin “G. Aylık Hesaplama Sistemi” bölümünde açıklandığından, bu bölümde sadece malullük aylığı bağlama oranının tespiti üzerinde durulacaktır.

Aylık Bağlama Oranı (ABO) :

- 4(a) sigortalıları açısından % 40'dır. (7200 günden az prim ödeme gün sayısı olanlar için) 7200 günden fazla her tam yıl için bu oran %2 puan artırılabacaktır.

- 4 (b) sigortalıları açısından % 50'dir. (9000 günden az prim ödeme gün sayısı olanlar için) 9000 günden fazla her tam yıl için bu oran %2 oranında artırılabacaktır.

Aylık bağlama oranının hesabında, 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacaktır. Sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise tespit edilen aylık bağlama oranı 10 puan artırılabacaktır, ancak aylık bağlama oranı % 90'ı geçmeyecektir.

5. Malullük Aylığının Başlangıcı

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların malullük aylığı;

- Malûl sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden önce ise yazılı istek tarihini,

- Malûl sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden sonra ise rapor tarihini,

takip eden ay başından itibaren başlatılacaktır.

Sigortalı, aylığın başlangıç tarihinde geçici iş göremezlik ödeneği almakta ise, malullük aylığı geçici iş göremezlik ödeneğinin verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki aybaşından

başlatılacaktır. Bağlanacak malullük aylığı sigortalının almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinden fazla ise aradaki fark, tahsis talep veya rapor tarihine göre belirlenecek malullük aylığı başlangıç tarihinden itibaren verilecektir.

6. Malullük Aylığı Başvurusu Ve İstenecek Belgeler

Malullük aylığı bağlanabilmesi için;

- 4 (a) sigortalılarının çalıştığı işten ayrıldıktan,
- 4 (b) sigortalılarının ise iş yerini kapattıktan veya devrettikten,

sonra kendisinin veya varsa vekilinin tahsis talep ve beyan taahhüt belgesi ile Kurumun ilgili ünitesine başvurması şarttır.

Tahsis talep dilekçesine, sigortalının bir adet belgelik fotoğrafı ile 4 (a) sigortalılarından ilgili döneme ait aylık prim ve hizmet belgesi henüz Kuruma verilmemiş olanlar için sigortalı işten ayrılış bildirgesi eklenecektir.

Sigortalılarca adi posta yolu veya kargo ile veya Kuruma doğrudan yapılan yazılı başvurularda, tahsis talep tarihi olarak dilekçenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi ile gönderilen tahsis taleplerinde ise dilekçenin postaya verildiği tarih, Kuruma intikal tarihi olarak kabul edilecektir.

Sigortalıların aylığa hak kazandığı tarihin ayın son günü resmi tatil gününe veya hafta sonu tatiline rastlaması nedeniyle taleplerini Kuruma veremeyen sigortalıların, bu resmi tatil gününü takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar Kuruma verilen, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi ile gönderilen talepleri, önceki ayın son günü verilmiş gibi kabul edilecektir.

4 (b) sigortalılarına malullük aylığı bağlanabilmesi için yazılı talepte bulunduğu tarih itibarıyla genel sağlık sigortası primi dahil kendi sigortalılığı nedeniyle prim ve prime ilişkin her türlü borcunun olmaması zorunludur. Ancak, bunlardan talepte buldukları tarihte 15 YTL ve altında borcu olanların (Bütçe Kanunu ile yeni miktar belirleninceye kadar) aylık bağlama işlemi yapılarak, borçları aylıklarından kesilecektir.

Diğer taraftan, 4 (b) kapsamında geçen hizmetlerle 4 (a) ve (c) kapsamında aylık bağlanacağı durumlarda, talepte bulunulan tarihte, 4(b) kapsamında geçen hizmetlere ilişkin borcun bulunması halinde, yeni bir talep dilekçesi alınmadan, malullük aylıkları prim ve prime ilişkin her türlü borçlarını ödedikleri tarihi takip eden aybaşından başlatılacaktır. Bu uygulama, malullük sigortasından 2008/Ekim ve sonrasında tahsis talebinde bulunacaklar için yapılacaktır.

7. Malullük Aylığının Kesilmesi Ve Yeniden Başlaması

Malullük aylığı sigortalının;

- Sigortalı olarak yeniden çalışmaya başladığı tarihi,
  - Yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başladığı,
  - Kontrol muayenesi sonunda malul olmadığına tespitine esas rapor tarihini,
- takip eden ödeme dönemi başında kesilecektir.

a) Sigortalı Olarak Çalışma

Malullük aylığı bağlanmış bulunan sigortalının, Kanuna tabi olarak yeniden çalışmaya başlaması halinde aylığı, çalışmaya başladığı tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren kesilecektir. Bunların aylıkları kesilmeden sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışmalarını mümkün bulunmamaktadır.

Çalışmaya başlamaları nedeniyle aylıkları kesilenlerden, çalıştıkları süre zarfında Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci maddesi gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınacaktır. Bunlardan işten ayrılarak yeniden malullük aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanlara; kontrol muayenesine tabi tutulmak ve ilk aylığına esas malullüğünün devam ettiği anlaşılmak kaydıyla, istek tarihlerini takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden malullük aylığı hesaplanarak bağlanacaktır.

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamındaki sigortalılara yeniden bağlanacak aylıkların hesabında; ilk bağlanan malullük aylığına esas prim ödeme gün sayısı dikkate alınarak Kanunun 27 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerindeki hükümler uygulanacaktır.

Söz konusu (a) ve (b) bentlerindeki 9000 prim ödeme gün sayısı, 4 (a) sigortalıları için 7200 gün olarak dikkate alınacaktır. Sonraki hizmetlerin aylık bağlama işlemlerinde ne şekilde değerlendirileceği hususu Başkanlığımız Eğitim Notu'nda ayrıntılı olarak belirtildiğinden, burada tekrar edilmemiştir.

b) Kontrol Muayenesi

Sigortalının isteği veya Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde yeniden tespit edilecek malullük durumuna göre, malullük aylığı yeni malullük durumuna esas tutulan raporun tarihini takip eden ödeme dönemi başından başlanarak artırılacak, azaltılacak veya kesilecektir.

Kurumun yazılı bildiriminde belirtilen tarihten sonraki ödeme dönemi başına kadar kabul edilebilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini yaptırmayan sigortalının malullük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ödeme dönemi başından itibaren kesilecektir. Ancak, Kurumun yazılı çağrısı üzerine kontrol muayenesi tarihinden önce en az 45 gün içinde sevk için başvuruda bulunmak kaydıyla gelir ve aylıkların kontrol muayene tarihine göre durdurulması dört aya kadar Kurumca ertelenecektir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildiriminde belirtilen tarihten başlayarak;

-Üç ay içinde yaptıran ve malullük durumunun devam ettiği tespit edilenlerin aylığı, kesildiği tarihten,

-Üç ay geçtikten sonra yaptıran ve malullük durumunun devam ettiği tespit edilenlerin aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından,

başlanarak yeniden bağlanacaktır.

7. Malullük Sigortası Bakımından Üçüncü Kişinin Sorumluluğu

5510 sayılı Kanunla getirilen yeni bir düzenlemedir. Uzun vadeli sigorta kollarından malullük ve ölüm sigortasında üçüncü bir kişinin kastı sonucu sigortalının malul duruma düşmesi veya ölmesi halinde, sigortalıya veya onun hak sahiplerine bağlanacak aylığın başlangıç tarihindeki ilk peşin sermaye değerinin yarısı üçüncü kişilere rücu edilecektir.

Kanunun 39 uncu maddesine göre, üçüncü bir kişinin kastı nedeniyle malul olan sigortalıya 5510 sayılı Kanun uyarınca bağlanacak aylığın başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, Kurumca zarara sebep olan üçüncü kişilere rücu edilecektir. Peşin değer

hesaplanması, Başkanlığımız Eğitim Notu'nun "Üçüncü Bölüm", " IV. Gelirlerin Peşin Sermaye Değerleri" kısmında ayrıntılı olarak açıklandığından burada tekrarlanmamıştır.

Kurumca hazırlanan tahsis talep ve beyan taahhüt belgesinde "8- Ölüm Veya Malul Kalmasında Üçüncü Kişilerin Kastı Var Mı ?" bölümünün sigortalı tarafından işaretlenmesi halinde, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca gerekli araştırma yapılacaktır.

E. YAŞLILIK SİGORTASI

1. Sağlanan Yardımlar

Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar yaşlılık aylığı bağlanması ve yaşlılık toptan ödemesi yapılmasıdır.

2.Yararlanma Koşulları

5510 sayılı Kanununun 28 inci maddesinde yaşlılık sigortasından aylığa hak kazanma koşulları düzenlenmiştir. Maddenin ikinci ve üçüncü fıkrası yaşlılık aylığına hak kazanma genel koşullarını belirlerken, dört ila sekizinci fıkralarında sigortalıların işyerlerindeki çalışma koşulları ile maluliyet ve çalışma gücü kayıp oranları gibi özel durumları göz önünde bulundurularak, daha kolay şartlarla emekliliğe hak kazanabilmelerine olanak sağlayan özel şartlara da yer verilmiştir.

Gerek **genel koşullara**, gerekse **özel koşullara** göre aylık bağlanabilmesi, 4 (a) sigortalıları için çalıştığı işinden ayrılması, 4 (b) sigortalıları için tarım işlerinde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç sigortalılığa esas faaliyetine son verip vermeyeceğini beyan ettikten sonra, yazılı istekte bulunması gibi bir **ortak koşulun** gerçekleşmesine de bağlı bulunmaktadır.

a) Genel Koşullar

Yaşlılık sigortasından aylığa hak kazanmanın genel koşulları

- 1) 8/9/1999 (hariç) tarihinden önce,
- 2) 8/9/1999 (dahil) ila 30/04/2008 (dahil) tarihleri arasında,
- 3) 30/04/2008 (hariç) sonrasında,

sigortalı olanlar için 3 bölümde incelenecektir.

1) 8/9/1999 (Dahil) Tarihinden Önce Sigortalı Olanlar

08/09/1999 tarihinden önce sigortalı olanların yaşlılık aylığına hak kazanma koşulları 5510 sayılı Kanunla;

- 4 (a) sigortalıları için; 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci ve 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci,

- 4 (b) sigortalıları için; 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu, maddeleri yürürlükte bırakılmak suretiyle mülga kanunlardaki hükümler doğrultusunda tespit edilmesi sağlanmıştır.

Buna göre, 8/9/1999 tarihinden önce sigortalı olan;

- 4 (a) sigortalılarının aylığa hak kazanma koşulları 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin A, B ve C bentlerindeki ,

- 4 (b) sigortalılarının ise 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin bir ve ikinci fıkralarındaki,

koşullara göre belirlenecektir.

2) 8/9/1999 (dahil) ila 30/04/2008 (Dahil) Tarihleri Arasında Sigortalı Olanlar,

4 (a) sigortalıları için;

4447 sayılı Kanunla 506 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin (A) fıkrasındaki yaşlılık aylığına hak kazanma seçenekleri üçten ikiye indirilerek, 8/9/1999 (dahil) tarihinden sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığından yararlanabilmesi için;

- Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 7000 gün veya,

- Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4500 gün,

malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak seçeneklerinden birinin yerine getirilmesi öngörülmüştür.

5510 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında aynı hüküm korunmuştur.

4 (b) sigortalıları için

5510 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında 4 (b) kapsamında olup, 8/9/1999 tarihinden 30/4/2008 tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanlar;

- Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya

- Kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından yararlanacaklardır.

3) 30/4/2008 (Hariç) Sonrasında Sigortalı Olanlar

5510 sayılı Kanunla genel hükümler yönünden ilk defa bu Kanuna göre sigortalı sayılanlara yaşlılık sigortasından aylık bağlama şartları 28 inci maddede düzenlenmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında; ilk defa bu Kanuna göre sigortalı sayılanlara aşağıda belirtilen şartları yerine getirmeleri halinde yaşlılık aylığı bağlanacağı öngörülmüş olmakla birlikte, yine Kanunun geçici 7 nci maddesinin son fıkrasında 30/4/2008 (hariç) tarihinden sonra 506, 1479, 5434, 2925 ve 2926 sayılı kanunlara göre ilk defa sigortalı veya iştirakçi olanlar hakkında bu Kanunun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür. Diğer bir ifadeyle, 28 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ilk defa 1/5/2008 tarihi itibariyle 506, 1479, 5434, 2925 ve 2926 sayılı kanunlara göre sigortalı olanlar için uygulanacaktır.

Buna göre, ilk defa 1/5/2008 tarihi itibariyle sigortalı olanlardan;

- 4 (a) sigortalıları için, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 7200 gün,

- 4 (b) sigortalıları için, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 9000 gün,

malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması şartıyla yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

Kadın sigortalılar için 58, erkek sigortalılar için 60 olarak öngörülen yaş hadleri, 4 (a) sigortalıları için 7200, 4 (b) sigortalıları için 9000 prim gün sayısı koşullarının 28 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kademeli süreçte, 1/1/2036 tarihinden sonra yerine getirilmesi halinde, gün koşulunun yerine getirildiği tarih aralığındaki yaş hadleri esas alınarak aylığa hak kazanma koşulları belirlenecektir.

5510/28 İNCİ MADDESİNİN İKİ VE ÜÇÜNCÜ FIKRALARINA GÖRE AYLIĞA HAK KAZANMA KOŞULLARI

İLGİLİ KANUN		4 (a) sigortalıları için 7200, 4 (b) sigortalıları için 9000 prim gün sayısı koşulunun oluştuğu tarih	TAHSİS TALEP TARİHİNDEKİ EN AZ			
No	Madde No		Yaş		Gün Sayısı	
			Kadın	erkek	(4/a) Sigortalıları	(4/b) Sigortalıları
5510	28/İki a	01.05.2008 - 31.12.2035	58	60	7200	9000
	28/ üç	01.05.2008 - 31.12.2035	61	63	5400	5400
	28/İki b ve üç	01.01.2036 - 31.12.2037	59	61	7200	9000
			62	64	5400	5400
		01.01.2038 - 31.12.2039	60	62	7200	9000
			63	65	5400	5400
		01.01.2040 - 31.12.2041	61	63	7200	9000
			64	65	5400	5400
		01.01.2042 - 31.12.2043	62	64	7200	9000
			65	65	5400	5400
		01.01.2044 - 31.12.2045	63	65	7200	9000
			65	65	5400	5400
		01.01.2046 - 31/12/2047	64	65	7200	9000
			65	65	5400	5400
01.01.2048	65	65	7200	9000		
	65	65	5400	5400		

Yine 28 inci maddenin üçüncü fıkrasında; ikinci fıkrada belirlenen yaş hadlerine 65 yaşı geçmemek üzere, üç yıl eklenmek ve adlarına en az 5400 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması şartıyla da yaşlılık aylığı bağlanabilecektir. 5400 gün prim ödeme gün koşulu için Kanunun geçici 6 ncı maddesinin yedinci fıkrasının (b) bendinde kademeli bir geçiş süreci öngörülmüştür.

4 (a) SİGORTALILARI İÇİN 5510/GEÇİCİ 6-YEDİNCİ FIKRA (B) BENDİNE GÖRE AYLIĞA HAK KAZANMA KOŞULLARI

İLGİLİ KANUN		SİGORTALILIK SÜRESİNİN BAŞLANGICI	TAHSİS TALEP TARİHİNDEKİ EN AZ		
No	Madde No		Yaş		Gün Sayısı
			Kadın	Erkek	
5510	Geçici 6/Yedi-b	01.05.2008 - 31.12.2008	61	63	4600
		01.01.2009 - 31.12.2009	61	63	4700
		01.01.2010 - 31.12.2010	61	63	4800
		01.01.2011 - 31.12.2011	61	63	4900
		01.01.2012 - 31.12.2012	61	63	5000
		01.01.2013 - 31.12.2013	61	63	5100
		01.01.2014 - 31.12.2014	61	63	5200
		01.01.2015 - 31.12.2015	61	63	5300
		01.01.2016 -	61	63	5400

b) Özel Koşullar

5510 sayılı Kanunla, sigortalı olarak işe başlamadan önce malûl olan, çalışma gücü kaybı oranı % 60'ın altında bulunan, erken yaşlanan, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışan sigortalılar ile kadın sigortalılardan başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul çocuğu bulunanlar korunarak, bunlara daha kolay şartlarla emekli olabilmeye olanağı sağlanmıştır.

Kanunun 28 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları dışındaki diğer fıkralarda yer alan;

- İlk defa sigortalı olduğu tarihten önce malul olan, çalışma gücü kaybı oranı % 40 ila % 59 arasında olanlar ile erken yaşlanan sigortalıların aylığa hak kazanma koşulları; 4 (b) sigortalılarından 1/10/2008 tarihinden sonra tahsis talebinde bulunanlara bu tarihten sonra,

- 4 (a) sigortalıları için ise, ilk defa sigortalı olduğu tarihten önce malul olan, çalışma gücü kaybı % 40 ila % 59 arasında olan ve maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışanlar için Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlar için geçici maddeler, ilk defa Kanuna göre sigortalı olanlar için de sigortalılık başlangıç tarihlerine göre Kanunun geçici 6 ncı maddesinde gün sayıları belirlendiğinden, özel hükümler 2008 yılı Ekim ayı başı (son defa kamu sektöründe çalışanlar için 15/10/2008 (dahil), özel sektörde çalışanlar için 1/10/2008 (dahil)) itibariyle Kanuna göre ilk defa sigortalı olanlar için,

Uygulanacaktır.

Kanunun 28 inci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen ve Kurum Sağlık Kurulunca Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğine göre başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olduğuna karar verilen çocuğu bulunan kadın sigortalıların, Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen prim gün sayılarının 1/4 oranı, sigortalının prim gün sayısına ilave edilecek ve emeklilik yaş hadlerinden indirilecektir.

1) İşe Başlamadan Önce Malûl Olanlar

5510 sayılı Kanuna tabi sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce çalışma gücünün % 60'ını kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilen sigortalı bu hastalık

veya özrü sebebiyle malûllük aylığından yararlanamaz. Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce Kanunun 25 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre malûl sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya özürü bulunan ve bu nedenle malûllük aylığından yararlanamayan sigortalılara, yaşları ne olursa olsun en az onbeş yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3960 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

Ancak 4 (a) sigortalıları için Kanunun geçici 6 ncı maddesinin yedinci fıkrasının (c) bendindeki 3960 gün sayısı kademelendirilirken, 4 (b) sigortalıları yönünden ilk defa getirilen bu düzenleme, 2008/Ekim ayı başından sonra tahsis talebinde bulunan sigortalılar için hemen uygulanacaktır.

4 (b) sigortalılarından talepte bulunanların, Kanunun yürürlük tarihinden önce alınan sağlık kurulu raporları dikkate alınmayıp, öncelikle hastaneye sevk işlemleri yapılarak bunların yeni tarihli sağlık kurulu raporları Kurum Sağlık Kuruluna gönderilecektir.

**5510/28-DÖRDÜNCÜ-GEÇİCİ 6/7-C FIKRASINA GÖRE İLK DEFA ÇALIŞMAYA
BAŞLADIĞI
TARİH İTİBARIYLA MALÛL SAYILANLAR
(4 a sigortalıları için)**

İLGİLİ KANUN	MADDE	SİGORTALILIK SÜRESİNİN BAŞLANGICI	SİGORTALILIK SÜRESİ	GÜN SAYISI
5510	GM.6/Yedi-c	2008/Ekim(hariç) öncesi	15	3600
	GM.10/Bir	2008/Ekim (dahil) - 31.12.2008	15	3700
		01.01.2009 - 31.12.2009	15	3800
		01.01.2010 - 31.12.2010	15	3900
	28/Dört	01.01.2011'dan sonra	15	3960

2) Çalışma Gücündeki Kayıp Oranı % 60'dan Az Olanlar

Çalışma gücü kayıp oranlarının % 60'ın altında olması nedeniyle malul sayılmayan sigortalılar için, 5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin beşinci fıkrasında yine belirli bir sigortalılık süresi ve prim gün sayısı koşullarını yerine getirmeleri halinde yaşlılık sigortasından aylık bağlanması öngörülmüştür.

Buna göre; Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu, Kurum Sağlık Kurulunca çalışma gücündeki kayıp oranının;

a) % 50 ilâ % 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 16 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4320 gün,

b) % 40 ilâ % 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 18 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4680 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla herhangi bir yaş şartı aranmaksızın yaşlılık aylığına hak kazanacaktır.

**5510/28-BEŞİNCİ-GEÇİCİ M.6/ YEDİ-/D ve E FIKRALARINA GÖRE ÇALIŞMA
GÜCÜ KAYBI ORANI % 60'IN ALTINDA OLANLAR
(4 a sigortalıları için)**

SİGORTALILIK SÜRESİNİN BAŞLANGICI	ÇALIŞMA GÜCÜNDEN KAYIP ORANI			
	%50- %59		%40- %49	
	Sigortalılık Süresi	Gün Sayısı	Sigortalılık Süresi	Gün Sayısı
--.10.2008 - 31.12.2008	16	3700	18	4100
01.01.2009 - 31.12.2009	16	3800	18	4200
01.01.2010 - 31.12.2010	16	3900	18	4300
01.01.2011 - 31.12.2011	16	4000	18	4400
01.01.2012 - 31.12.2012	16	4100	18	4500
01.01.2013 - 31.12.2013	16	4200	18	4600
01.01.2014 - 31.12.2014	16	4300	18	4680
01.01.2015'den sonra	16	4320	18	4680

4 (a) sigortalıları için ilk defa 2008/Ekim ayı başında sigortalı olanlardan Kanunun geçici 6 ncı maddesinin yedinci fıkrasının (d) bendinde 4320 gün, (e) bendinde de 4680 gün için kademelendirme öngörülmüş olup, 4 (b) sigortalıları için ise Kanunun yürürlük tarihinden sonra talepte bulunanlara, koşulların yerine gelmesi halinde aylık bağlanacaktır. Bu sigortalılardan talepte bulunanların, Kanunun yürürlük tarihinden önce alınan sağlık kurulu raporları dikkate alınmayıp, öncelikle hastaneye sevk işlemleri yapılarak, bunların yeni tarihli sağlık kurulu raporları değerlendirilmek üzere Kurum Sağlık Kuruluna gönderilecektir.

3) Maden İşyerlerinin Yer Altı İşlerinde Çalışanlar

5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin altıncı fıkrasında Bakanlıkça tespit edilen maden işyerlerinin yeraltı işlerinde sürekli veya münavebeli olarak en az 20 yıldan beri çalışan sigortalılar için yaş şartı 55 olarak uygulanır. Açık bir anlatımla, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlardan, bu işlerde;

- En az 20 yıldan beri çalışan,
- 55 yaşını dolduran,
- En az 7200 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olan sigortalılara yaşlılık sigortasından aylık bağlanacaktır.

4) Erken Yaşlanan Sigortalılar

5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin yedinci fıkrasında; 55 yaşını dolduran ve erken yaşlanmış olduğu tespit edilen sigortalıların, yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde yaşlılık aylığından yararlanacakları öngörülmüştür. Diğer bir ifadeyle;

- Erken yaşlanmış olduğu tespit edilen,
- 55 yaşını dolduran,
- En az 5400 gün,

malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olan sigortalılara yaşlılık sigortasından aylık bağlanacaktır.

Erken yaşlananlar için Kanunda herhangi bir kademelendirme öngörülmediğinden gerek 4 (a) gerekse 4(b) sigortalılarının Kanunun yürürlük tarihinden sonra tahsis talebinde bulunmaları ve Kanununda aranan koşulları yerine getirmeleri halinde, erken yaşlanma nedeniyle yaşlılık aylığı bağlanabilecektir.

Sigortalıların;

- 5510 sayılı Kanuna tabi sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce çalışma gücünün % 60'ını kaybettiği, çalışma gücü kayıp oranlarının % 60'ın altında olduğu ile erken yaşlanma halleri, Kurum Sağlık Kurulu tarafından tespit edilecektir.

c) 2008(Ekim) ayı başından önce sigortalı olan 4 (a) sigortalılarının özel şartlara göre aylığa hak kazanma koşulları

Kanunla mülga 1479 ve 2926 sayılı kanunlarda sigortalıların aylığa hak kazanma koşullarına ilişkin özel hükümler yer almadığından, bu bölümde 506 sayılı Kanundaki özel hükümlere yer verilmiştir.

506 sayılı Kanunun mülga 60 ncı maddesinin;

- B bendi, maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışanların,
- C bendi, sigortalı olarak işe başlamadan önce malul olanlar ile sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlananların,

- D bendi ise, erken yaşlanan sigortalılar ile yine çalışmalarının en az 1800 gününü maden işlerinin yer altı işlerinde geçiren sigortalıların,

yaşlılık sigortasından aylığa hak kazanma özel şartlarını düzenlemekte idi.

5510 sayılı Kanun ile yukarıda belirtilen sigortalıların müktesep hakları korunarak Kanunun;

- Geçici 9 uncu maddesinin altıncı fıkrası ile maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışanlar ile çalışmalarının en az 1800 gününü maden işlerinin yer altı işlerinde geçiren sigortalıların,

- Geçici 10 uncu maddesinin birinci fıkrası ilk defa sigortalı oldukları tarihte malul olan sigortalıların, iki ve üçüncü fıkraları ile de sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlananların,

506 sayılı Kanunda öngörülen aylığa hak kazanma koşulları korunmuştur.

Geçici 10 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen ve sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlananların sevk ve kontrol muayene işlemleri mülga 506 sayılı Kanun uygulamasında olduğu şekilde yapılmaya devam edilecektir.

3) Yaşlılık Aylığı Başvurusu

Sigortalılara yaşlılık sigortasından aylık bağlanabilmesi için;

4 (a) sigortalılarının çalıştığı işten ayrıldıktan,

4 (b) sigortalılarının ise tarım işlerinde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç, sigortalılığa esas faaliyete son verip vermeyeceğini beyan ettikten,

sonra kendisinin veya varsa vekilinin tahsis talep ve beyan taahhüt belgesi ile Kurumun ilgili ünitesine başvurması şarttır.

4 (b) sigortalılarına yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için ayrıca, yazılı talepte bulunduğu tarih itibarıyla genel sağlık sigortası primi dahil kendi sigortalılığı nedeniyle prim ve prime ilişkin her türlü borcunun olmaması zorunludur. Ancak, bunlardan talepte buldukları tarihte 15 YTL ve altında borcu olanların (Bütçe Kanunu ile yeni miktar belirleninceye kadar) aylık bağlama işlemi yapılarak, borçları aylıklarından kesilecektir.

Sigortalılarca adi posta yolu veya kargo ile veya Kuruma doğrudan yapılan yazılı başvurularında, tahsis talep tarihi olarak dilekçenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi ile gönderilen tahsis taleplerinde ise dilekçenin postaya verildiği tarih, Kuruma intikal tarihi olarak kabul edilecektir.

Sigortalıların aylığa hak kazandığı tarihin ayın son günü resmi tatil gününe veya hafta sonu tatiline rastlaması nedeniyle, taleplerini Kuruma veremeyen sigortalıların bu resmi tatil gününü takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar Kuruma verilen, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi ile gönderilen talepleri, önceki ayın son günü verilmiş gibi kabul edilecektir.

Aylığa hak kazanılmış ve aynı ay içinde olmak kaydıyla, tahsis talep tarihinden sonra işinden ayrılan veya işyerini kapatan sigortalıların tahsis talepleri de geçerli sayılacaktır.

4) Yaşlılık Aylığının Başlangıcı

Sigortalıların aylıkları, genel kural olarak yazılı istek tarihinden sonraki aybaşından başlatılacaktır. (Özel sektör için ayın 1'i, kamu sektörü için ayın 15'i) Ancak;

a) Kanununun 28 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce Kanuna göre malul olanlar, beşinci fıkrasına göre çalışma gücünü % 40 ila % 59 arasında kaybedenler ve yedinci fıkrasına göre erken yaşlananların, bu durumlarını gösterir sağlık raporu almadan doğrudan yaşlılık aylığı talebinde bulunmaları halinde rapor tarihi, tahsis taleplerinden sonraki bir tarih olacağından, rapor tarihini izleyen aybaşından geçerli olmak üzere yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

b) Hizmet akdinin feshinden sonra yaşlılık aylığının ödenmesine başlanması gereken tarihte hastalık sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta olanların yaşlılık aylıkları, geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihi takip eden aybaşından başlatılacaktır. Ancak, hesaplanan yaşlılık aylığı, geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, tahsis talebine göre belirlenen aylık başlangıç tarihinden itibaren hesaplanacak fark, sigortalıya ayrıca ödenecektir.

c) Hizmet borçlanmaları, tahsis talep tarihinden önce tasfiye edilen hizmetlerin ihyası veya tahsis talep tarihinden önceki sürelerle ait ödenmeyen isteğe bağlı sigorta primleri ile aylığa hak kazanılması ve primlerin aylık başlangıç tarihinden sonra ödenmesi halinde, aylık, bu ödemenin son defa yapıldığı tarihi izleyen aybaşından itibaren başlatılacaktır.

ç) İşten ayrılışı veya işyerini kapatma tarihi talep tarihi ile aynı ay içerisinde olmak koşulu ile işyerinden ayrılmadan aylık talebinde bulunan sigortalılara, tahsis talebini izleyen aybaşından itibaren aylık bağlanacaktır.

d) 4(b) kapsamında geçen hizmetlerle 4 (a) ve (c) kapsamında aylık bağlanacağı durumlarda, talepte bulunulan tarihte 4 (b) kapsamında geçen hizmetlere ilişkin borcun bulunması halinde, yeni bir talep dilekçesi alınmadan yaşlılık aylığı, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarihi takip eden aybaşından başlatılacaktır. Bu uygulama, yaşlılık sigortasından 2008/Ekim ve sonrası tahsis talebinde bulunacaklar için yapılacaktır.

e) Tahsis talep tarihinde Kanunda yaşlılık aylığı için belirlenen yaş ve sigortalılık süresi şartlarından birini yerine getirememiş olan, ancak yerine getirilemeyen şartı tahsis talep tarihinden itibaren 1 ay içerisinde yerine getiren sigortalının tahsis talebi, bu şartın yerine getirildiği tarih itibarıyla geçerli sayılacaktır.

f) Kanunda “ay” kavramının tanımı yapılmış olup, son defa kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta iken işinden ayrılarak tahsis talebinde bulunan 4 (a) sigortalılarının yaşlılık aylıkları yukarıda sayılan durumlarda belirtilen tarihleri (rapor, tahsis talep, geçici iş göremezlik süresinin sona erdiği tarih ile hizmet borçlanması, hizmet ihyası ve/veya isteğe bağlı sigorta prim tutarının ödendiği tarih) izleyen ayın 15’inden itibaren geçerli olmak üzere bağlanacaktır.

5. Yaşlılık Aylığının Hesaplanması

5510 sayılı Kanunla getirilen aylık bağlama sistemi bu Genelgenin “G. Aylık Hesaplama Sistemi” bölümünde açıklandığından bu bölümde sadece yaşlılık aylığı bağlama oranının tespiti üzerinde durulacaktır.

Aylık Bağlama Oranı (ABO)

a) Aylık bağlama oranı, sigortalının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için % 2 olarak uygulanacaktır. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacak, ancak, aylık bağlama oranı % 90’ı geçmeyecektir.

b) 28 inci maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarına göre aylığa hak kazanan sigortalılardan;

4 (a) sigortalıları için hesaplanacak aylık bağlama oranı, prim gün sayısı 7200’den az olanlar için çalışma gücü kayıp oranının 7200 prim ödeme gün sayısı ile çarpımı sonucu bulunan rakamın % 60’a bölünmesi suretiyle hesaplanan gün sayısına göre (Çalışma gücü kaybı oranı x 7200 / % 60 = ABO’ya esas prim gün sayısı) % 40’ı geçmemek üzere,

4 (b) sigortalıları için hesaplanacak aylık bağlama oranı, prim gün sayısı 9000 günden az olanlar için çalışma gücü kayıp oranının 9000 prim gün sayısı ile çarpımı sonucu bulunan rakamın % 60’a bölünmesi suretiyle hesaplanan gün sayısına göre (Çalışma gücü kaybı oranı x 9000 / % 60 = ABO’ya esas prim gün sayısı) % 50’yi geçmemek üzere,

tespit edilecektir. Prim gün sayısı 4 (a) sigortalıları için 7200, 4 (b) sigortalıları için 9000 günden fazla olanlar için ise toplam prim ödeme gün sayısına göre aylık bağlama oranı belirlenecektir.

c) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 3600 prim gün sayısını doldurmamış olan sigortalıların yaşlılık aylığı bağlama oranının hesabında, sigortalının Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen ve Kanunun yürürlük tarihinden önceki prim gün sayısını 3600 güne tamamlayan hizmet sürelerinin her 360 günü için % 3 oranı esas alınacaktır. Ancak, bu hesaplama şekli 1/5/2008 (dahil) tarihinden sonra ilk defa sigortalı olanlar hakkında uygulanmayacaktır.

6. Yaşlılık Aylığının Kesilmesi ve Yeniden Bağlanması

Yaşlılık aylığının kesilmesi ve yeniden bağlanması 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa bu Kanuna tabi sigortalılar ile Kanunun yürürlük tarihinden önce mülga kanunlara göre sigortalı olanlar için farklı uygulamalar içermektedir.

a) İlk defa 5510 sayılı Kanuna tabi sigortalı olanlar

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra;

- Tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç olmak üzere Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi,

- 21/4/2005 tarih ve 5335 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen kamu idarelerinde herhangi bir kadro, pozisyon ve görevde çalışmaya başlayanların, çalışmaya başladıkları tarihi,

- 4 (a) sigortalılarından çalışma gücünün % 40 ila % 59 arasında kaybedilmesi nedeniyle yaşlılık aylığı alanların yapılan kontrol muayenesi sonucu, çalışma gücündeki kayıp oranının % 40'ın altına düştüğünün anlaşılması halinde, bu durumun tespitine esas tutulan raporun tarihini,

takip eden ödeme dönemi itibariyle yaşlılık aylığı kesilecektir.

Bunlardan Kanuna tabi çalıştıkları süre zarfında Kanununun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınacaktır.

Yaşlılık aylığı kesilenlerden, işten ayrılarak veya işyerini kapatarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanlara, yazılı istek tarihini takip eden ödeme döneminden itibaren yaşlılık aylıkları yeniden bağlanacaktır.

Yeni aylık, Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine göre hesaplanacak olup, yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılacak artışlar uygulanarak yeni aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı ve emeklilik sonrası çalışmaya ait prime esas kazançları üzerinden 29 uncu maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

b) 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlar

5510 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesine göre Kanunun yürürlük tarihinden önce mülga kanunlara göre bağlanan gelir ve aylıkların durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümleri uygulanacaktır.

Bu itibarla, 506, 1479, 2925 ve 2926 sayılı kanunlara göre bağlanan yaşlılık aylıklarının kesilmesi işlemleri yine mülga kanunlardaki hükümlere göre yapılacaktır. 5335 sayılı Kanununun 30 uncu madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla;

- 4 (a) sigortalısı, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışma hariç, tüm sigorta kollarına tabi olarak sadece 4 (a) kapsamında çalışırsa,

- 4 (b) sigortalısı yine sosyal güvenlik destek primine tabi çalışma hariç, 4(b) kapsamında tüm sigorta kollarına tabi prim öderse,

aylığı kesilecektir.

Kanunun yürürlük tarihinden önce mülga 1479 veya 2926 sayılı kanunlara tabi sigortalılardan 5510 sayılı Kanununun 28 nci maddesinin beşinci fıkrası gereği çalışma gücünün % 40 ila % 59 arasında kaybedilmesi nedeniyle yaşlılık aylığı bağlananların, yapılan kontrol muayenesi sonucu, çalışma gücündeki kayıp oranının % 40'ın altına düştüğünün anlaşılması

halinde, bu durumun tespitine esas tutulan raporun tarihini takip eden ödeme dönemi itibariyle yaşlılık aylığı kesilecektir.

4 (a) ve (b) sigortalılarının, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili kanun hükümleri ile Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümlerine göre yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra çalışmaya başlaması nedeniyle aylıkları kesilenlerden, işten ayrılarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanların aylıkları, yukarıda (a) bendinde açıklandığı üzere, 5510 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre hesaplanacaktır.

F. ÖLÜM SİGORTASI

1. Sağlanan Yardımlar

Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar;

- Ölüm aylığı bağlanması,
- Ölüm toptan ödemesi yapılması,
- Evlenme ödeneği verilmesi,
- Cenaze ödeneği ödenmesidir.

2. Yararlanma Şartları

a) Sigortalıya ilişkin koşullar:

5510 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre, **Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen sigortalıların** hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için;

- En az 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş veya 4 (a) sigortalıları için, her türlü borçlanma süreleri hariç en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, toplam 900 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş,

- Kanunun 47 nci maddesinde belirtilen sebeplerle kazaya uğramış, malûllük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya malûllük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış,

- Bağlanmış bulunan malûllük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş,

olması şartları aranmaktadır.

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen sigortalılardan dolayı hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanması için; gerek sigortalıya gerekse hak sahiplerine ilişkin koşullar mülga kanun hükümlerine göre değerlendirilecektir.

b) Hak sahiplerine ilişkin koşullar

5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (7) numaralı bendinde hak sahibi kavramı; “Sigortalının veya sürekli iş göremezlik geliri ile malûllük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta olanların ölümü halinde, gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazanan eş, çocuk, ana ve babası” olarak tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, Kanunun 56 ncı maddesinde, ölen sigortalının hak sahiplerinden;

- Kendisinden aylık bağlanacak sigortalıyı veya gelir ya da aylık bağlanmış olan sigortalıyı kasten öldürdüğü veya öldürmeye teşebbüs ettiği veya bu Kanun gereğince sürekli iş göremez hale veya malûl duruma getirdiği,

- Kendisinden aylık bağlanacak sigortalıya veya gelir ya da aylık bağlanmamış olan sigortalıya veya hak sahibine karşı ağır bir suç işlediği veya bunlara karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesi nedeniyle ölüme bağlı bir tasarrufla mirasçılıktan çıkarıldıkları,

hususunda kesinleşmiş yargı kararı bulunan kişilere gelir veya aylık ödenmeyeceği öngörülmüştür.

Diğer taraftan, eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyle fiilen birlikte yaşadığı belirlenen eş ve kız çocukların, bağlanmış olan gelir ve aylıkları, gelir ve aylık başlangıç tarihi itibarıyla iptal edilecek ve yersiz ödenen gelir ve aylıklar Kanununun 96 ncı madde hükümlerine göre tahsil edilecektir.

Kanunla yürürlükten kaldırılan mülga kanunlara göre ölüm gelir ve aylığı alan eş ve kız çocuklarından, Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla eşlerinden muvazaalı olarak boşanıp birlikte fiilen yaşadıkları tespit edilenlerin gelir ve aylıkları, Kanunun yürürlük tarihini takip eden ödeme dönemi itibarıyla kesilecek, yersiz ödenen gelir ve aylıklar Kanununun 96 ncı madde hükümlerine göre tahsil edilecektir.

5510 sayılı Kanuna göre ölüm tarihi Kanunun yürürlük tarihinden sonra olan sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanırken aranan şartlar aşağıda belirtilmiştir.

1) Eşe aylık bağlama şartları

Sigortalının ölümü ile dul kalan eşi aylık bağlanabilmesi için, ölüm tarihinde sigortalı ile Türk Medeni Kanununa uygun olarak evlilik ilişkisinin bulunması gerekmektedir.

2) Çocuklara aylık bağlama şartları

Ölüm aylığı bağlanmasında evlilik bağı içinde doğan çocuklar ile sigortalı ve eşi tarafından birlikte evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklar da hak sahibi sayılmaktadır. Ölüm aylığına hak kazanma şartları yönünden çocuklar için ortak koşul;

- Hizmet akdi ile çalışmamakla birlikte, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde iş kazası ve meslek hastalığı ile analık sigortasına tabi çalıştırılan hükümlü ve tutuklular,

- Haklarında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası hükümleri uygulanan, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler ile yine iş kazası ve meslek hastalığı sigortasına tabi meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tâbi tutulan öğrenciler,

- Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan ve haklarında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanan kursiyerler,

hariç olmak üzere, 5510 sayılı Kanun veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmama veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olmasıdır.

Çocuklara ilişkin diğer koşullar, çocuğun kız veya erkek veya malul olmasına göre farklılıklar göstermektedir.

a) Erkek Çocuklar

Erkek çocuklara ölüm aylığı bağlanabilmesi için öğrenci değilse 18, orta öğrenim yapması halinde 20, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olması şarttır.

Orta öğrenimin 20, yüksek öğrenimin ise 25 yaşından önce bitirilmesi halinde, ölüm aylıkları bu yaşlar beklenmeden kesilecek, erkek çocukların evlenmesi halinde aylıkları kesilmeyecektir.

b) Kız Çocuklar

Kız çocuklarının yaşları ne olursa olsun evli olmaması, evli olmakla birlikte sonradan boşanması veya dul kalması şarttır. Kız çocukların hak sahibi olma şartları içerisinde belli yaşlara kadar öğrenci olma koşulları aranmaz. Eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyle fiilen birlikte yaşadığı tespit edilen kız çocuklarının ölüm aylıkları kesilecektir.

c) Malul Çocuklar

Ölüm aylığı, Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malûl olduğu anlaşılan kız ve erkek çocuklarına bağlanacaktır. Malul çocuklarda yaş, öğrencilik niteliği ile bekar olma şartları aranmaz. Hak sahibi malul çocukların malullük durumlarının tespiti için hastaneye sevk işlemleri, sağlık kurulu raporlarının Kurum Sağlık Kuruluna intikali bu Genelgenin “D. Malullük Sigortası” bölümünün “2” ve “7-b” bölümlerinde belirtildiği şekilde yapılacağından burada tekrarlanmamıştır.

d) Ana ve Baba

Ana ve babaya ölüm aylığı bağlanabilmesi için;

- Her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirin net tutarından daha az olması,

- Diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması,

- Hak sahibi eş ve çocuklardan artan hissenin bulunması (65 yaşın üstünde olması halinde artan hisse şartı aranmaz),

şartları aranacaktır. Evlilik bağı olması şartıyla ana ve babanın durumu birlikte değerlendirilecektir.

Sigortalının ana ve babasına ölüm aylığı bağlanmasında artan hissenin bulunması koşulu sigortalının ölüm tarihi ile sınırlı tutulmamıştır. Diğer bir ifadeyle, sigortalının ölüm tarihinde artan hisse bulunmamasıyla birlikte daha sonra durum değişikliği nedeniyle artan hissenin ortaya çıkması halinde ana ve babaya aylık bağlanacak, yine durum değişiklikleri nedeniyle artan hissenin ortadan kalkması halinde ana ve babanın aylıkları durum değişikliğini takip eden ödeme dönemi itibariyle kesilecektir.

Ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması durumunda, artan hisse bulunup bulunmadığına bakılmaksızın diğer şartları da yerine getirmek koşuluyla ana ve babaya ölüm aylığı bağlanacaktır. 65 yaşın altında olan ana ve babalardan artan hisse bulunmaması nedeniyle talepleri reddedilenlere durum değişikliği nedeniyle sonradan artan hissenin olması halinde, tahsis talep belgesi istenilmek ve durumu yeniden değerlendirilmek suretiyle aylık bağlama işlemi yapılacaktır.

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen sigortalılardan dolayı ölüm aylığı bağlanan hak sahibi eş, çocuklar ile ana ve babaların durum değişikliği nedeniyle

aylıklarının artırılması, azaltılması kesilmesi ve yeniden bağlanmasında mülga kanun hükümleri uygulanacaktır.

3. Başvuru

Ölen sigortalıdan dolayı hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanan tahsis talep dilekçesi ile Kuruma başvurusu şarttır.

Dilekçeye;

- 18 yaşını doldurmamayanlar hariç, ortaöğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamayan erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi,

- 15 yaşından küçük çocuklar hariç olmak üzere bir adet belgelik fotoğraf,

- Malul çocuklar için sağlık kurulu raporu,

- Hak sahibi anne ve babalar için Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilen belgeler, eklenecektir.

Hak sahibi ana ve babanın her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından az olduğunu belirten imzalı taahhütname vermesi ile ana ve babaya aylık bağlanmasını müteakip Kurumca gerekli görüldüğü hallerde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş oldukları gelirlerinin asgari ücretin net tutarından az veya fazla olduğuna dair Kurum sosyal güvenlik kontrol memurunun değerlendirmesini içeren gelir tespit raporu istenecektir.

4. Ölüm Aylığının Hesaplanması

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olan sigortalının ölümü halinde, en son tabi olduğu sigortalılık hali esas alınarak hak sahiplerine aylık bağlanacaktır. Sigortalının son tabi olduğu sigortalılık halinde geçen hizmetlerine göre ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, sigortalının diğer sigortalılık hallerindeki hizmetlerine göre ayrı ayrı değerlendirme yapılarak, aylığa hak kazanacağı sigortalılık hali tespit edilecek ve sadece bu sigorta haline esas hizmetleri dikkate alınarak aylık bağlanacaktır.

5510 sayılı Kanunla getirilen aylık bağlama sistemi bu Genelgenin “G. Aylık Hesaplama Sistemi” bölümünde açıklandığından, bu bölümde sadece ölüm aylığı bağlama oranının tespiti üzerinde durulacaktır.

Aylık Bağlama Oranı (ABO)

Aylık bağlama oranı;

- 4 (a) sigortalıları açısından % 40'dır. (7200 günden az prim ödeme gün sayısı olanlar için) 7200 günden fazla her 360 gün için bu oran % 2 puan artırılabacaktır.

- 4 (b) sigortalıları açısından % 50'dir. (9000 günden az prim ödeme gün sayısı olanlar için) 9000 günden fazla her 360 gün için bu oran % 2 oranında artırılabacaktır.

Aylık bağlama oranının hesabında, 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacak, ancak, aylık bağlama oranı % 90'ı geçmeyecektir.

5. Ölüm Aylığının Başlangıcı

Sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar;

a) Sigortalının ölüm tarihini,

b) Hak sahibi olma niteliğinin ölüm tarihinden sonra kazanılması halinde, bu niteliğin kazanıldığı tarihi,

takip eden ay başından itibaren başlatılacaktır.

Kurumdan malullük veya yaşlılık aylığı almakta iken ölen sigortalının hak sahiplerinin aylıkları da, sigortalının ölüm tarihini takip eden aybaşından başlatılacaktır.

Ancak, 4 (b) kapsamındaki sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur. Ancak, ölüm tarihinde 15 YTL ve altında borcu olanların (Bütçe Kanunu ile yeni miktar belirleninceye kadar) hak sahiplerine aylık bağlama işlemi yapılarak, borçları hak sahiplerine bağlanan aylıklardan kesilecektir.

Diğer taraftan, 4 (b) kapsamında geçen hizmetlerle 4 (a) ve (c) kapsamında aylık bağlanacağı durumlarda, ölüm tarihinde, sigortalının 4(b) kapsamında geçen hizmetlere ilişkin borcunun bulunması halinde, ölüm aylıkları prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödendiği tarihi takip eden aybaşından başlatılır. Bu uygulama, 2008/Ekim ve sonrasında ölen sigortalıların hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylıkları için yapılacaktır.

6. Hak Sahiplerine Paylaştırılması

Ölüm aylığından yararlanan eş, çocuk, ana ve babaların aylıktaki hisseleri farklılıklar göstermektedir. Eş ve çocuklara bağlanan aylıklar toplamı, sigortalının aylığını aşarsa bunların aylıkları hisseleriyle orantılı olarak indirilecektir.

a) Eşe Bağlanacak Aylığın Oranı

Sigortalının dul eşine % 50'si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç 5510 sayılı Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde % 75'i oranında aylık bağlanacaktır.

b) Çocuklara Bağlanan Aylıkların Oranı

Ölen sigortalının hak sahibi durumundaki çocuklarına (erkek, kız ve malul çocuklar) bağlanan ölüm aylığının oranı, her çocuk için % 25'tir.

Ancak, çocuklardan, sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle, ana ve babaları arasında evlilik bağı bulunmayan veya sigortalının ölümü tarihinde evlilik bağı bulunmakla beraber ana veya babaları sonradan evlenenler ile kendisinden başka aylık alan hak sahibi bulunmayanların her biri için ölüm aylığı oranı % 50'dir.

Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklar da yukarıda belirtilen oranlara göre ölüm aylığından yararlanacaktır.

c) Ana ve Babaya Bağlanan Aylıkların Oranı

Sigortalının ölüm tarihinde veya sonradan eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylıkların toplamı hesaplanan ölüm aylığından;

- Az olursa, artan bölümü, ölüm aylığına hak kazanan ana ve babasına eşit paylar halinde ödenecektir. Ancak, ana ve babanın her birinin hissesi ölüm aylığının % 25'ini geçmeyecektir. Bu nedenle, ana ve babanın her ikisine de aylık bağlandığında % 25 oranı ikiye bölünerek aylıktaki hisseleri % 12,5'er şeklinde belirlenecektir.

-Fazla olursa, ana ve babaya aylık bağlanmayacaktır. Sonradan eş ve çocukların aylıkları kesilerek bunlara bağlanabilecek aylıklar toplamı sigortalı aylığının altında kalırsa ana ve babaya tekrar aylık bağlanacaktır.

Ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde artan hisseye bakılmaksızın aylık bağlanacaktır.

7. Ölüm Aylığının Kesilmesi-Yeniden Başlaması, Durum Değişiklikleri

Hak sahiplerine bağlanan aylıklar ölmeleri halinde ölüm tarihini veya hak sahibi olma koşullarının ortadan kalktığı tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilecektir.

5510 sayılı Kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kişilerin durumlarının, kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık tutarının düzeltilmesini gerektirir bir şekilde değişmesi halinde gelir veya aylık tutarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ödeme dönemi başından başlanarak yeni duruma göre düzeltilecektir.

8. Evlenme Ödeneği Verilmesi

5510 sayılı Kanunun 37 nci maddesi gereğince evlenmeleri nedeniyle gelir ve aylıkları kesilmesi gereken kız çocuklarına evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde, almakta oldukları gelir ve aylıklarının iki yıllık tutarı bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak peşin ödenecektir.

Evlenme ödeneği verilen kız çocukların gelir ve aylıkları, evlenme tarihini izleyen ödeme dönemi başından itibaren durdurulacak, gelir ve aylıkların durdurulduğu tarihten iki sene sonra da kesilecektir. Diğer hak sahiplerinin gelir ve aylıkları, gelir ve aylığın kesildiği tarihten itibaren yükseltilecektir.

Evlenme ödeneği alan hak sahibinin gelir ve aylığının kesildiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde yeniden hak sahibi olması halinde, bu süre içinde tekrar gelir ve aylık bağlanmayacak, bu gibi durumlarda kız çocuklarına bağlanacak ölüm gelir ve aylıklarının başlangıcı, iki yıllık sürenin dolduğu tarihi takip eden aybaşı olacaktır.

Evlenme ödeneğinin ödenmesi için hak sahiplerinin bir dilekçe ile Kurumun ilgili ünitesine başvurması şarttır. Evlenme tarihi nüfus kütüğüne işlenmemişse, dilekçeyle birlikte, evlenme cüzdanının bir örneğinin de Kuruma verilmesi zorunludur.

Bağ-kur sigortalılarından ölüm tarihi Kanunun yürürlük tarihinden önce olanların hak sahibi kız çocuklarının Kanunun yürürlük tarihinden sonra evlenmeleri halinde, bunlara da Kanunun 37 nci maddesi uyarınca evlenme ödeneği verilecektir.

9. Cenaze Ödeneği Verilmesi

Cenaze ödeneği;

a) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu,
b) Sürekli iş göremezlik geliri, malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken,

c) Kendisi için en az 360 gün malullük yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş iken, ölen sigortalının hak sahiplerine verilecektir. Yukarıdaki (c) bendine istinaden verilecek cenaze ödeneğinde ölüm tarihinde sigortalı olma şartı aranmayacaktır.

Cenaze ödeneği sigortalının sırasıyla eşi, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana veya babasına, o da yoksa kardeşlerine verilecektir. Cenazenin bu kişiler dışında gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırıldığına belgelenmesi durumunda, cenaze ödeneği tutarını geçmemek üzere belgelere dayanan tutar, masrafı yapan gerçek veya tüzel kişilere ödenecektir.

Cenaze ödeneği için hak sahiplerince ölüm tarihini belirten bir dilekçe ile Kuruma başvurulması şarttır. Sigortalının ölüm tarihi nüfus kütüğüne kaydedilmemişse, dilekçeyle birlikte sigortalının ölüm tarihini belirten ilgili makamlarca usulüne göre düzenlenen bir belgenin (defin ruhsatı, ölüm tutanağı ...vs.) Kuruma verilmesi gerekmektedir.

Cenaze ödeneği, Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden ödenecektir. 1/10/2008-31/12/2008 tarihleri arasında, 1/7/2008 tarihi itibarıyla belirlenen cenaze ödeneğinin verilmeye devam edilmesine karar verilmiş olup, bu miktar 257,24 YTL'dir.

Cenaze masrafı karşılığı, ölüm, iş kazası veya meslek hastalığından ileri gelirse, bu sigorta kolu hesabından, başka bir sebepten ileri gelmişse ölüm sigortası hesabından karşılanacaktır.

10. Ölüm Sigortası Bakımından Üçüncü Kişinin Sorumluluğu

5510 sayılı Kanunla getirilen yeni bir düzenlemedir. Uzun vadeli sigorta kollarından malullük ve ölüm sigortasında üçüncü bir kişinin kastı sonucu sigortalının malul duruma düşmesi veya ölmesi halinde, sigortalıya veya onun hak sahiplerine bağlanacak aylığın başlangıç tarihindeki ilk peşin sermaye değerinin yarısı üçüncü kişilere rücu edilecektir.

Kanunun 39 uncu maddesine göre, üçüncü bir kişinin kastı nedeniyle ölen sigortalının hak sahiplerine 5510 sayılı Kanun uyarınca bağlanacak aylığın başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerinin yarısı, Kurumca zarara sebep olan üçüncü kişilere rücu edilecektir. Peşin değer hesaplanması, Eğitim Notu'nun "Üçüncü Bölüm", " IV. Gelirlerin Peşin Sermaye Değerleri" kısmında ayrıntılı olarak açıklandığı için burada tekrar edilmemiştir.

Kurumca hazırlanan tahsis talep ve beyan taahhüt belgesinde "8- Ölüm veya Malul Kalmasında Üçüncü Kişilerin Kastı Var mı ?" bölümünün hak sahiplerince işaretlenmesi halinde, mutlaka talep belgesi ekinde sigortalının ölüm nedenini gösterir ölüm tutanağı alınacak ve Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca gerekli araştırma yapılacaktır.

G. AYLIK HESAPLAMA SİSTEMİ

5510 sayılı Kanunla getirilen aylık bağlama sistemi 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla yürürlüğe girdiğinden;

- 2008/Ekim (hariç) öncesi tahsis talebinde bulunan sigortalıların aylıkları bu tarihten önce yürürlükte bulunan **gösterge ve 4447 sayılı Kanunla getirilen sisteme** veya sigortalılık başlangıç tarihi 2000 yılından sonra olanlar için **sadece 4447 sayılı Kanunla getirilen sisteme**,

- Sigortalılığı 2008/Ekim (dahil) ve bundan sonraki bir tarihte başlayanların aylıkları 5510 sayılı Kanunla getirilen **yeni sisteme**,

- Sigortalılığı 2008/Ekim (hariç) öncesi başlayıp, 2008/Ekim (dahil) sonra tahsis talebinde bulunanların aylıkları eski ve yeni sistemin birleşiminden oluşan **karma sisteme**,

göre bağlanacaktır.

1) 5510 Sayılı Kanunla Getirilen Yeni Sistem

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa Kanuna göre sigortalı olup, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışan veya prim ödeyen sigortalıların;

-Yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin talepleri, sigortalılık süresi içinde en fazla sigortalılığının geçtiği, hizmetlerin eşitliği halinde ise, son tabi oldukları,

-Malullük ve ölüm sigortalarına ilişkin aylıklar ise en son tabi oldukları, sigortalılık hali esas alınarak sonuçlandırılacaktır.

5510 sayılı Kanun ile getirilen sisteme göre, her yılın Aralık ayına göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranının (TÜFE) % 100'ü ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının (GH) % 30'unun toplamına (1) tam sayısının ilave edilmesi sonucunda bulunan güncelleme katsayısına göre güncellenen tüm sigortalılık süresindeki yıllık prime esas kazançlar toplamının, toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesiyle elde edilen ortalama günlük kazancın 30 katı, aylıkların hesabına esas ortalama aylık kazancı oluşturmaktadır.

Yeni sistem, 2008/Ekim (dahil) ve bundan sonra sigortalı olanların aylıklarının tespiti ile bu tarihten önce sigortalı olup, 2008/Ekim (dahil) başından sonra tahsis talebinde bulunan sigortalıların 2008/Ekim (dahil) sonraki çalışmalarına ilişkin yeni kısmi aylıklarının hesabına esas ortalama aylık kazançlarının belirlenmesinde uygulanacaktır.

a) Sigortalının yıllık prime esas kazançları, aşağıdaki işlem aşamalarına göre belirlenecektir.

- 5510 sayılı Kanuna tabi prime esas kazançlar, Kanunun 82 nci maddesi uyarınca prim ödeme gün sayısına göre tespit olunan prime esas kazanç alt sınırının altında, üst sınırının da üstünde olmayacaktır.

- Sigortalılık süresindeki primi ödenmiş her takvim yılına ait kazanç, özel ve kamu sektörü için geçerli olan yıl kavramına göre belirlenecektir. Bu nedenle, sigortalının sektör değişikliği tarihine ait takvim yılının başlangıcı, değişiklik tarihinden önceki; sonu bu tarihten sonraki sektöre ait takvim yılı kavramına göre tespit edilecektir.

- 5510 sayılı Kanun uyarınca yapılan hizmet borçlanmalarında seçilen prime esas kazanç, borcun ödendiği tarihteki prime esas asgarî kazanca oranlanır. Bu oran, borçlanmaya esas ilgili ayın prime esas asgarî kazancı ile çarpılır. Bulunan tutar, ilgili ayın prime esas kazancı kabul edilir. Ancak hesaplanan prime esas kazanç hiçbir suretle o ayın prime esas azamî kazancını geçmeyecektir.

- 5510 sayılı Kanuna göre birden fazla sigortalılık haline (4 (a), (b) ve (c)) tabi hizmetlere ilişkin prime esas kazançlar, yürürlükteki prime esas kazanç üst sınırını geçmeyecek şekilde ilgili takvim yılı kazancı olarak alınacaktır.

- Tahsis talep veya ölüm yılı ile bundan bir önceki yıl hariç olmak üzere, her takvim yılına ait prime esas kazanç, kazancın ait olduğu takvim yılından sonra tahsis talep veya ölüm tarihine kadar geçen her takvim yılında, her yılın güncelleme katsayısı ile artırılarak güncellenecektir.

- Tahsis talep veya ölüm yılı ile bundan bir önceki takvim yılı kazancı da dahil edilerek, güncellenen kazançların toplamı alınacaktır.

- Kazançlar toplamı, sigortalılık süresindeki (karma aylık hesaplama yönteminde 2008/Ekim (dahil) sonraki) toplam prim ödeme gün sayısına bölünerek, ortalama günlük kazanç

(OGK) bulunacaktır. (OGK = Güncellenen Kazançlar Toplamı / Toplam Prim Ödeme Gün Sayısı)

b) OGK hesabına ilişkin formülde yer alan toplam prim ödeme gün sayısına;

- 5510 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen maden işyerlerinin yeraltı ve yeraltı münavebeli işlerindeki prim ödeme gün sayılarının dörtte biri,

- 5510 sayılı Kanunun 40 ve 49 uncu maddelerine göre verilen itibarî hizmet süresi ile fiilî hizmet süresi zammı gün sayıları,

- Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanun hükümlerine tabi çalışan sözleşmeli pilot ve uçuş ekibi personeline 3160 sayılı Kanun gereğince verilen itibari hizmet müddeti,

gibi kazançsız gün sayıları dahil edilmeyecektir.

Ortalama günlük kazancın 30 katı alınarak, aylığın hesabına esas sigortalının ortalama aylık kazancı (OAK) bulunacaktır. (OAK = OGK x 30)

c) Aylık Bağlama Oranı

Yaşlılık aylıkları için:

1- Aylık bağlama oranı, sigortalının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için % 2 olarak uygulanacaktır. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacaktır.

2- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 3600 prim gün sayısını doldurmamış olan sigortalıların yaşlılık aylığı bağlama oranının hesabında, sigortalının Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen ve Kanunun yürürlük tarihinden önceki prim gün sayısını 3600 güne tamamlayan hizmet sürelerinin her 360 günü için % 3 oranı esas alınacaktır. Ancak, bu hesaplama şekli 30/04/2008 (dahil) öncesi sigortalı olanlar için uygulanacaktır.

3- Özel hükümlere göre aylık bağlananlardan;

- 5510 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinin altıncı fıkrası gereğince maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışan sigortalılara bağlanan aylıkların aylık bağlama oranı, 8100 gün üzerinden hesaplanan orandan az olmayacaktır.

- 5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin bir ve ikinci fıkralarına göre sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce malul olan sigortalılar ile sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanan sigortalılara bağlanan aylıkların aylık bağlama oranı, 5400 gün üzerinden hesaplanan orandan az olmayacaktır.

Aylık bağlama oranı % 90'ı geçemez.

Malullük ve ölüm aylıkları için:

- 4 (a) sigortalıları için % 40'dır. (7200 günden az prim ödeme gün sayısı olanlar için) 7200 günden fazla her tam yıl için bu oran %2 puan artırılabılır.

- 4 (b) sigortalıları için % 50'dir. (9000 günden az prim ödeme gün sayısı olanlar için) 9000 günden fazla her tam yıl için bu oran % 2 oranında artırılabılır.

Aylık bağlama oranının hesabında, 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacaktır. Sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise tespit edilen aylık bağlama oranı 10 puan artırılabılır. Ancak, aylık bağlama oranı % 90'ı geçemez.

- Ortalama aylık kazanç ile aylık bağlama oranının çarpılmasıyla sigortalının tahsis talep veya ölüm yılına ait Ocak aylığı bulunacaktır.

Aylık = Ortalama Aylık Kazanç x Aylık Bağlama Oranı

- Hesaplanan yaşlılık, malullük veya ölüm aylığı; sigortalının çalışma süreleri için prime esas günlük kazanç alt sınırları dikkate alınarak, talep veya ölüm yılına ait Ocak ayı itibariyle belirlenen ortalama aylık kazancının % 35'inden, sigortalının talep veya ölüm tarihinde bakmakla yükümlü olduğu eşi veya çocuğu varsa % 40'ından hesaplanan alt sınır aylığından az olmayacaktır.

- **Malullük ve ölüm aylıklarında** diğer bir alt sınır kontrolü ise, hesaplanan ölüm veya malullük aylığı tahsis talep veya ölüm yılından önceki yılın son ödeme ayında 4 (a) ve 4 (b) kapsamındaki sigortalılar için dosya bazında ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olmayacaktır. Az olması durumunda, sigortalının aylığı bu miktara yükseltilecektir.

- Hesaplanan aylık, tahsis talep veya ölüm yılına ait Ocak aylığı olup, aylığın başlangıç tarihi yılın ilk altı aylık döneminde ise Ocak ödeme dönemi için aylıklara uygulanan artış oranı kadar, yılın ikinci altı aylık dönemde ise öncelikle Ocak ödeme dönemi, daha sonra Temmuz ödeme dönemi için aylıklara uygulanan artış oranları kadar artırılarak, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki aylığı hesaplanacaktır.

2) 2008/Ekim (Hariç) Öncesi Sigortalı Olup, 2008/Ekim (Dahil) Sonrası Tahsis Talebinde Bulunan Sigortalılar (Karma Sistem)

5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kanunlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleridir. Yaşlılık aylıklarında son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde en fazla hizmetin geçtiği sigortalılık hali, hizmetlerin eşit olması ile malullük ve ölüm aylığında ise son sigortalılık hali esas alınacaktır.

4 (A) SİGORTALILARI İÇİN

Karma sisteme göre aylıklar;

1) 2008/Ekim (Hariç) Öncesi Kısmi Aylığın (A) Hesabı

a) 2000 Yılı Öncesi Kısmi Aylığın (A1) Hesabı

b) 2000-2008/Eylül (Dahil) Arası Kısmi Aylığın (A2) Hesabı

2) 2008/Ekim (Dahil) Sonrası Kısmi Aylığın (B) Hesabı

3) Kısmi Aylıkların Birleştirilmesi

Olmak üzere üç aşamalı olarak belirlenecektir.

1) 2008/ Ekim (Hariç) Öncesi Kısmi Aylığın (A) Hesabı

2008/Ekim (hariç) öncesi kısmi aylığın (A) hesabı; 2000 yılı öncesi prim ödeme gün sayısına ait aylığın (A1) hesabı ile 2000-2008/Ekim (hariç) arası kısmi aylığın (A2) hesabı olmak üzere iki aşamalı olarak belirlenecektir.

a) 2000 Yılı Öncesi Kısmi Aylığın (A1) Hesabı (506 SK GM 82/1-a)

Bilindiği üzere, katsayı esasına dayalı gösterge sistemi 2000 yılı itibariyle kaldırıldığından, sigortalıların 2000 yılından önceki kısmi aylıklarına esas göstergelerinin

tespitinde kamu ve özel sektör için düzenlenen gösterge ve üst gösterge tespit tabloları kullanılmakta idi. Göstergenin tespitinde sigortalının 2000 yılından önce primi ödenmiş son 10 yılın prime esas kazancının ortalaması esas alınarak önce üst gösterge tespit tablosundan gösterge tespiti yapılmakta, ortalama yıllık kazançta yakın göstergenin bulunmaması halinde, bu defa 5 yıllık prime esas kazançların ortalaması alınarak gösterge tespit tablosundan gösterge tespiti yapılmakta, ortalama yıllık kazancın tespitine esas son 10 veya 5 yıllık prime esas kazançların bulunmaması halinde mevcut yıl sayısı esas alınarak aynı şekilde gösterge tespiti yapılmakta idi.

5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında 506 sayılı Kanunun geçici 82 nci maddesinin (a) bendine göre gösterge sistemi içinde hesaplanacak kısmî aylıklara esas göstergenin, sigortalıların ortalama yıllık kazanç hesabına giren takvim yılı sayısına göre hazırlanacak olan gösterge ve üst gösterge tespit tabloları esas alınarak belirleneceği öngörüldüğünden, göstergenin tespitine esas 1 ila 10 yıla ilişkin prime esas kazançlar için özel ve kamu sektörüne ait gösterge tespit tabloları hazırlanmış olup, Genelge ekinde yer almıştır.

- **A1 aylığı:** Gösterge x Katsayı x Aylık Bağlama Oranı formülüne göre hesaplanacaktır.

- **Gösterge;** sigortalının 2000 yılından önce çalıştığı sektör (kamu/özel) için geçerli olan ve ortalama yıllık kazanç hesabına giren takvim yılı sayısı esas alınmak suretiyle hazırlanan gösterge ve üst gösterge tespit tablolarında ortalama yıllık kazançta eşit sayının, tabloda eşit sayı yoksa en yakın sayının karşılığı olarak alınacaktır.

- **Aylık bağlama oranı (ABO),**

Yaşlılık aylıkları için: Gösterge Tablosu'ndan hak kazanılan yaşlılık aylıklarının oranı % 60'tır. Üst Gösterge Tablosu'nun her kademesi için ayrı bir oran belirlenmiş olup, 10'uncu derecenin 1'inci kademesinin karşılığı oran % 59,9, 1 inci derecenin 10 uncu kademesinin karşılığı oran ise % 50'dir. Ara göstergelerin oranları ise en düşük göstergenin karşılığı olan % 59.9 oranı, izleyen her gösterge için binde bir azaltılarak belirlenmiştir. Belirlenen oranlar;

- Sigortalı kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından sonra doldurulan her tam yaş için ve 5000 günden fazla ödenen her 240 günlük prim için (1)'er arttırılacak, 5000 günden eksik her 240 günlük prim için (1)'er eksiltilecektir.

- Özel koşullara göre Gösterge Tablosundan bağlanan aylığın oranı % 60'ın altında olmayacaktır. Özel koşullara göre aylığa hak kazananlar için indirim uygulanmayacaktır.

- ABO hiçbir şekilde % 85'i geçmeyecektir.

Malullük aylıkları için: Gösterge Tablosu'ndan hak kazanılan malullük aylıklarının oranı % 70'tir. Ancak, sigortalı bir başkasının bakımına muhtaç durumda ise, bu oran % 80'e çıkartılır. Üst Gösterge Tablosundan bağlanan aylıkların oranı üst göstergenin karşılığı olan derece ve kademeye isabet eden orandır. (% 50 ile % 59.9 arasında) Sigortalı bakıma muhtaç olsa bile, bu şekilde tespit olunan oran değiştirilmez.

Ölüm aylıkları için: Gösterge Tablosu'ndan bağlanan ölüm aylığının oranı % 60'tır. Üst Gösterge Tablosu'ndan bağlanan aylıkların oranı ise her derecenin her kademesi için ayrı ayrı belirlenmiş olup, % 50 ile % 59,9 arasında değişmektedir. Bu oranlar, sigortalılık süresindeki prim ödeme gün sayısı ve ölüm tarihindeki yaşı dikkate alınarak, sigortalının kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından sonra doldurduğu her tam yaş için ve 5000 günden fazla her 240 gün için (1)'er arttırılacaktır. 5000 günden eksik her 240 gün için indirim uygulanmaz. Gösterge Tablosu'ndan bağlanan ölüm aylığının oranı % 70, Üst Gösterge Tablosu'ndan bağlanan aylığın oranı ise % 50'den az olamaz. Her iki gösterge tablosundan bağlanan aylıkların oranı, hiçbir şekilde % 85'i geçemez.

- **Katsayı**, en son 01/07/1999 tarihinde geçerli olan 12.000 rakamıdır.

- **Tam Aylık** : (Gösterge x 12000 x ABO) formülü uygulanarak hesaplanacaktır. Ancak aylık, üst gösterge tablosundan hesaplanmışsa (10175 x 12000 x ABO) formülüne göre hesaplanan tutardan (85.470.000 TL), gösterge tablosundan hesaplanmışsa (9475 x 12000 x % 70) 79.590.000 liradan az olmayacaktır.

- **Kısmi Aylık** : Aralık/1999 ayına ait kısmi aylık; Tam Aylık x (2000 yılından Önceki Gün Sayısı / Toplam Prim Ödeme Gün Sayısı) formülüne göre hesaplanacaktır.

- Aralık/1999 ayı itibariyle bulunan (A1) Kısmi Aylığı, önce Aralık/1999 ayı TÜFE artış oranı olan % 5,9 kadar arttırılarak Ocak/2000 ödeme dönemine, daha sonra 2000 yılı dahil olmak üzere 2008 yılına kadar geçen her takvim yılı için TÜFE artış oranı ve GH kadar ayrı ayrı arttırılarak Ocak/2008 ayına taşınacaktır.

b) 2000-2008/Ekim (Hariç) Arası Kısmi Aylığın (A2) Hesabı (506 SK GM 82/1-b)

- **Ortalama Yıllık Kazanç (OYK)**: 2000 (dahil) yılından 2008 yılına kadar geçen her takvim yılına ait prime esas kazanç, kazancın ait olduğu takvim yılından itibaren 2008 yılına kadar geçen her takvim yılı için önce Aralık ayına göre açıklanan TÜFE'deki artış oranı daha sonra GH kadar arttırılarak güncellenecektir. 2007 ve 2008/Ocak-Eylül (dahil) kazançlar güncellenmeden olduğu gibi alınacaktır. Güncellenen kazançlar toplamının, 2000 yılı (dahil) ile 2008/Eylül (dahil) arasındaki prim ödeme gün sayısına bölümünün 360 katı ortalama yıllık kazancı vermektedir.

- **Aylık Bağlama Oranı (ABO) :**

Yaşlılık aylıkları için: Toplam prim ödeme gün sayısının ilk 3600 günün her 360 günü için % 3,5, sonraki 5400 günün her 360 günü için % 2, daha sonraki her 360 gün için % 1,5 oranlarının toplamından oluşmaktadır. Özel koşullara göre hak kazanılan yaşlılık aylıklarında bu oran % 60'ın altında olamaz.

Malullük aylıkları için: % 60 olarak esas alınacak, ancak başka birinin sürekli bakımına muhtaç sigortalılar için % 70 oranı uygulanacaktır.

Ölüm aylıkları için: % 60 olarak esas alınır. Ancak, bu oran sigortalının ölüm tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden;

8100 ila 9000 gün arasında prim ödenen her 360 gün için % 2,

9000 günden sonra ödenen her 360 gün için de % 1,5,

arttırılarak belirlenecektir.

- **Tam Aylık:** (OYK x ABO) / 12 formülü uygulanarak hesaplanacaktır. Hesaplanan bu aylık, tahsis talep veya ölüm yılının prime esas günlük kazanç alt sınırının aylık tutarının % 35'inden az olamaz.

- **Kısmi Aylık:** Ocak/2008 ayına ait kısmi aylık; Tam Aylık x (2000-2008/Eylül (dahil) arasındaki Prim Ödeme Gün Sayısı / Toplam Prim Ödeme Gün Sayısı) formülüne göre hesaplanacaktır.

- Sigortalının 2008/Eylül (dahil) önceki prim ödeme gün sayısına ait kısmi aylık (A), (A1) ve (A2) kısmi aylıklarının toplamından oluşmaktadır.

2) 2008/Ekim (Dahil) Sonrası Kısmi Aylığın (B) Hesabı (5510 Sk M 29 - Gm 2/B)

- **Ortalama Aylık Kazanç (OAK) :** 2008/Ekim (dahil) ve sonraki her yıla ait prime esas kazancın, ait olduğu yıldan itibaren aylık talep veya ölüm tarihine kadar geçen yıllar için,

her yıl gerçekleşecek güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan kazançlar toplamının, 2008/Ekim (dahil) daha sonraki prim ödeme gün sayısına bölünmek suretiyle hesaplanan ortalama günlük kazancın 30 katıdır.

- Aylık Bağlama Oranı (ABO):

Yaşlılık aylıkları için:

1- Aylık bağlama oranı, sigortalının malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için % 2 olarak uygulanacaktır. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacaktır.

2- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 3600 prim gün sayısını doldurmamış olan sigortalıların yaşlılık aylığı bağlama oranının hesabında, sigortalının Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen ve Kanunun yürürlük tarihinden önceki prim gün sayısını 3600 güne tamamlayan hizmet sürelerinin her 360 günü için % 3 oranı esas alınacaktır. Ancak, bu hesaplama şekli 30/04/2008 (dahil) öncesi sigortalı olanlar için uygulanacaktır.

3- Özel hükümlere göre aylık bağlananlardan;

- 5510 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinin altıncı fıkrası gereğince maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışan sigortalılara bağlanan aylıkların aylık bağlama oranı, 8100 gün üzerinden,

- 5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin bir ve ikinci fıkralarına göre sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce malul olan sigortalılar ile sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanan sigortalılara bağlanan aylıkların aylık bağlama oranı, 5400 gün üzerinden,

hesaplanan orandan az olmayacaktır. Aylık bağlama oranı % 90'ı geçmeyecektir.

Malullük ve ölüm aylıkları için:

- 4(a) sigortalıları açısından % 40'dır. (7200 günden az prim ödeme gün sayısı olanlar için) 7200 günden fazla her tam yıl için bu oran %2 puan artırılabılır.

Aylık bağlama oranının hesabında, 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacaktır. Sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise tespit edilen aylık bağlama oranı 10 puan artırılabılır. Ancak aylık bağlama oranı % 90'ı geçmeyecektir.

- **Kısmi Aylığa Esas Aylık :** (OAK x ABO) formülüne göre hesaplanır. Bu aylık, sigortalının 2008/Ekim (dahil) sonrası çalışma süreleri için prime esas günlük kazanç alt sınırları dikkate alınarak, talep veya ölüm yılına ait Ocak ayı itibariyle belirlenen ortalama aylık kazancının % 35'inden, sigortalının talep veya ölüm tarihinde bakmakla yükümlü olduğu eşi veya çocuğu varsa % 40'ından hesaplanan alt sınır aylığından az olamaz.

- Kısmi Aylık (Tahsis Talep veya ölüm Tarihinden Önceki Yılın Aralık Ayına Ait) :

Tam Aylık x (2008/Ekim (dahil) Sonraki Prim Ödeme Gün Sayısı / Toplam Prim Ödeme Gün Sayısı)

3) Kısmi Aylıkların Birleştirilmesi (5510 Sk Gm 2/c)

$A1 + A2 = (A)$ kısmi Aylığı;

- (A1) kısmi aylığın hesabına esas tam aylığın, 2000 (dahil) yılından 2008 yılına kadar geçen takvim yılları için her yılın TÜFE artış oranlarına göre artırılarak bulunan miktarıyla,

-1999/Aralık döneminde en düşük göstergenin katsayı ile çarpımının % 70'i oranındaki (9475 x 12000 x %70 = 79.590.000 TL) asgari aylığın 2008 Ocak ayına kadar aylık artışları uygulanmak suretiyle taşınmış miktarının,

2008/Eylül (dahil) önceki prim ödeme gün sayısı ile çarpımının toplam prim ödeme gün sayısı ile bölünerek elde edilen miktarlarının altında olmayacaktır.

- Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen sürelerle ilişkin aylığın hesabında esas alınan **asgarî aylık tutarı** ile 506 sayılı Kanunun geçici 82 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre belirlenen **eski tam aylık tutarı**, toplam prim ödeme gün sayısı içinde 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen prim ödeme gün sayısının oranına tekabül eden tutar üzerinden esas alınacaktır.

- Yukardaki şekilde belirlenen (A) kısmi aylığı, 2008 yılı dahil olmak üzere tahsis talep veya ölüm tarihine kadar geçen yıllar için, her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile çarpılarak tahsis talep veya ölüm yılının Ocak ayına taşınacaktır.

- Sigortalının Aylığı; (C), (A) ve (B) kısmi aylıklar toplamından oluşmaktadır. Aylık (C) = (A) Kısmi Aylığı + (B) Kısmi Aylığı

Malullük ve ölüm aylıklarında diğer bir alt sınır kontrolü ise, hesaplanan ölüm veya malullük aylığı tahsis talep veya ölüm yılından önceki yılın son ödeme ayında 4 (a) kapsamındaki sigortalılar için dosya bazında ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olmayacaktır. Az olması durumunda, sigortalının aylığı bu miktara yükseltilecektir.

A + B = C aylığının başlangıç tarihi yılın ilk altı aylık döneminde ise Ocak ödeme döneminde uygulanan artış oranı kadar, yılın ikinci altı aylık döneminde ise Ocak ve Temmuz ödeme dönemlerinde uygulanan artış oranları kadar arttırılmak suretiyle aylık başlangıç tarihindeki aylığı bulunacaktır.

4 (B) SİGORTALILARI İÇİN

a) Yaşlılık aylıkları;

1) 2008/Ekim (Hariç) Öncesi Kısmi Aylığın (A) Hesabı

a) 2000 Yılı Öncesi Kısmi Aylığın (A1) Hesabı

b) 2000-2008/Eylül (Dahil) Arası Kısmi Aylığın (A2) Hesabı

2) 2008/Ekim (Dahil) Sonrası Kısmi Aylığın (B) Hesabı

3) Kısmi Aylıkların Birleştirilmesi

Olmak üzere üç aşamalı olarak belirlenecektir.

1) 2008/ Ekim (Hariç) Öncesi Kısmi Aylığın (A) Hesabı

2008/Ekim (hariç) öncesi kısmi aylığın (A) hesabı; 2000 yılı öncesi prim ödeme gün sayısına ait aylığın (A1) hesabı ile 2000-2008/Ekim (hariç) arası kısmi aylığın (A2) hesabı olmak üzere iki aşamalı olarak belirlenecektir.

a) 2000 Yılı Öncesi Kısmi Aylığın (A1) Hesabı (1479 SK Md.36)

Aylık: Basamak Karşılığı Gösterge Tablosundaki Değer x Aylık Bağlama Oranı formülüne göre hesaplanacaktır.

Basamak Karşılığı Gösterge Tablosundaki Değer: Sigortalının 31/12/1999 tarihindeki basamak karşılığının 2003 yılı ikinci dönem gösterge tablosundan bulunan değeridir.

Aylık Bağlama Oranı (ABO):

Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalılara en son prim ödediği gelir basamağından en az bir tam yıl prim ödemiş olması halinde, bulunduğu gelir basamağının, bir yıl ödemiş olması halinde ise bir alt basamağın %70'i oranında aylık hesaplanacaktır. Bu oran;

- 25 yıldan fazla prim ödenen her tam yıl için 1 puan arttırılacaktır.

-Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından sonraki hizmetleri için fazla olan her tam yaş için 1 puan arttırılacaktır.

- Kadın ise 50, Erkek ise 55 yaşını doldurmakla beraber en az 15 tam yıl sigorta primi ödemiş olanlara hesaplanacak aylıklarda primi ödenmemiş 25 yıldan az her tam yıl için %1 puan indirim yapılacaktır.

4 (b) sigortalıları için 5510 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin dört ve beşinci fıkralarına (ilk defa sigortalı olduğu tarihte malul olanlar ile çalışma gücü kaybı oranı % 60'ın altında olanlar) göre aylık bağlanırken, 2000 yılı öncesine ilişkin kısmi aylık hesaplanırken aylık bağlama oranı, 9000 günden eksik her 360 gün için % 70 oranından 1 puan indirilmek suretiyle tespit edilecektir.

2000 öncesi hizmetlere göre hesaplanan kısmi aylık:

Basamak Karşılığı Gösterge Tablosundaki Değer x Aylık Bağlama Oranı x 2000 yılı öncesi gün sayısı/ Toplam prim gün sayısı formülüne göre hesaplanacaktır.

b) 2000-2008/Eylül (Dahil) Arası Kısmi Aylığın (A2) Hesabı (1479 SK md 36 ve geçici 11 md)

Aylık: Ağırlıklı ortalama x Aylık Bağlama Oranı formülüne göre hesaplanacaktır.

Ağırlıklı Ortalama: Sigortalının 01/01/2000 ila 01/10/2008 tarihleri arasında prim ödediği gelir basamaklarının basamaklardaki bekleme süresi dikkate alınarak 2003 yılı ikinci dönem gelir tablosu karşılığının prim ödenen ay sayısına oranıdır.

Aylık Bağlama Oranı: Sigortalının toplam sigortalılık süresinin;

- İlk 10 tam yılının her bir yılı için %3,5,
- Takip eden 15 tam yılın her bir yılı için %2,
- 25 yıldan fazla her bir tam yıl için %1,5

oranlarının toplamından oluşmaktadır.

4 (b) sigortalıları için 5510 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin dört ve beşinci fıkralarına (ilk defa sigortalı olduğu tarihte malul olanlar ile çalışma gücü kaybı oranı % 60'ın altında olanlar) göre aylık bağlanırken, sigortalının toplam prim ödeme gün sayısına göre yukarıda belirtilen kurallar çerçevesinde aylık bağlama oranı belirlenecektir.

01/01/2000-01/10/2008 arası hizmetlere göre hesaplanan kısmi aylık:

Kısmi aylık : Ağırlıklı ortalama x Aylık Bağlama Oranı x 01/01/2000-30/9/2008 arası gün sayısı/ Toplam prim gün sayısı formülüne göre hesaplanacaktır.

A1 ve A2 kısmi aylıkları toplanacak, 2003 yılı Aralık ayında yürürlükte bulunan gelir tablosu (01/07/2003) esas alınarak, bulunan bu tutar, 2003 yılı Ocak ayından itibaren ödenmesi gereken sosyal destek ödemesi tutarından Temmuz/2003 ayına kadar kümülatif tüfe oranı kadar düşülerek, Temmuz/2003 itibariyle kalan sosyal destek ödemesi miktarı (100 YTL ödenenler için **85.95 YTL**, 75 YTL ödenenler için ise **64.46 YTL**) eklenerek 2004 yılı Ocak ödeme

döneminden 2007/Temmuz dönemi dahil aylıklara uygulanan artışlar uygulanmak suretiyle 2008/Ocak dönemine taşınacaktır.

b) Malullük ve ölüm aylıkları;

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılara, Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre bağlanacak malullük ve ölüm aylıklarının hesaplanmasında, 1/1/2000 tarihinden önce ve sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, sadece 1/1/2000 tarihinden sonraki süreler dikkate alınacaktır. Bu sigortalılara bağlanacak malullük ve ölüm aylıkları Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümleri dikkate alınarak Kanunun 27 ve 33 üncü maddeleri hükümlerine göre hesaplanacak, bu şekilde hesaplanan aylıklar, Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen sürelerin, toplam hizmet süresine oranlanması şeklinde kısmileştirilecektir.

Karma sisteme göre malullük ve ölüm aylıkları;

- 1) 2008/Ekim (Hariç) Öncesi Kısmi Aylığın (A) Hesabı
- 2) 2008/Ekim (Dahil) Sonrası Kısmi Aylığın (B) Hesabı
- 3) Kısmi Aylıkların Birleştirilmesi

Olmak üzere üç aşamalı olarak belirlenecektir.

1) 2008/ Ekim (Hariç) Öncesi Kısmi Aylığın (A) Hesabı (1479 sk. Geçici 11 Mad.)

Aylık: Ağırlıklı Ortalama x Aylık Bağlama Oranı formülüne göre hesaplanacaktır.

Ağırlıklı Ortalama (AO): Sigortalının 1/1/2000 tarihi ile aylık talep veya ölüm tarihi arasında prim ödediği gelir basamaklarının, basamaklardaki bekleme süresi de dikkate alınarak 2003 yılı ikinci dönem gelir tablosu karşılığının prim ödenilen ay toplamına oranıdır.

Aylık Bağlama Oranı (ABO) :

Malullük aylıkları için: %65 alınacaktır. Ancak başka birinin sürekli bakımına muhtaç sigortalılar için %75 oranı uygulanacaktır.

Ölüm aylıkları için: Ölüm aylığı bağlama oranı %65'dir. 25 yıldan fazla her tam yıl için 1.5 puan artırılabilecektir. Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malul sayılarak aylık bağlanmasına hak kazanmış ise, bu durum dikkate alınmayacaktır.

1/1/2000-1/10/2008 arası hizmetlere göre hesaplanan kısmi aylık:

A aylığı = Ağırlıklı Ortalama x Aylık Bağlama Oranı x 01/10/2008 tarihine kadar geçen hizmet süresi / Toplam Hizmet Süresi formülüne göre hesaplanacaktır.

2003 yılı Aralık ayında yürürlükte bulunan gelir tablosu (1/7/2003) esas alınarak, bulunan bu tutar, 2003 yılı Ocak ayından itibaren ödenmesi gereken sosyal destek ödemesi tutarından Temmuz/2003 ayına kadar kümülatif tüfe oranı kadar düşülerek, Temmuz/2003 itibariyle kalan sosyal destek ödemesi miktarı (100 YTL ödenenler için **85.95 YTL**, 75 YTL ödenecekler için ise **64.46 YTL**) eklenerek 2004 yılı Ocak ödeme döneminden 2007/Temmuz dönemi dahil aylıklara uygulanan artışlar uygulanmak suretiyle 2008/Ocak dönemine taşınacaktır.

2) 2008/Ekim (Dahil) Sonrası Kısmi Aylığın (B) Hesabı (5510 Sk M 29 - Gm 2/b)

Aylık: Ortalama Aylık Kazanç x Aylık Bağlama Oranı formülüne göre hesaplanacaktır.

- **Ortalama Aylık Kazanç (OAK) :** 2008/Ekim (dahil) daha sonraki her yıla ait prime esas kazancın, ait olduğu yıldan itibaren aylık talep tarihine kadar geçen yıllar için, her yıl gerçekleşecek güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan kazançlar toplamının, 2008/Ekim (dahil) daha sonraki prim ödeme gün sayısına bölünmek suretiyle hesaplanan ortalama günlük kazancın 30 katıdır.

- **Aylık Bağlama Oranı (ABO):**

Yaşlılık aylıkları için;

a) Aylık bağlama oranı, sigortalının malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tâbi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için % 2 olarak uygulanacaktır. Bu hesaplamada 360 günden eksik süreler orantılı olarak dikkate alınacaktır. Aylık bağlama oranı % 90'ı geçemez.

b) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 3600 prim gün sayısını doldurmamış olan sigortalıların yaşlılık aylığı bağlama oranının hesabında, sigortalının Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen ve Kanunun yürürlük tarihinden önceki prim gün sayısını 3600 güne tamamlayan hizmet sürelerinin her 360 günü için % 3 oranı esas alınır. Ancak bu hesaplama şekli 30/04/2008 (dahil) öncesi sigortalı olanlar için uygulanacaktır.

c) Özel hükümlere göre aylık bağlananlardan;

- 5510 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarına göre bağlanan aylıkların aylık bağlama oranı, prim ödeme gün sayısı 9000 günden az olanlar için çalışma gücü kayıp oranının 9000 gün prim ödeme gün sayısı ile çarpımı sonucu bulunan rakamın % 60'a bölünmesi suretiyle hesaplanan gün sayısına göre % 50'yi geçmemek üzere tespit edilen orandır. Prim ödeme gün sayısı 9000 günden fazla olanlar için ise toplam prim ödeme gün sayısına göre aylık bağlama oranı belirlenecektir.

Malullük ve ölüm aylıkları için;

Prim ödeme gün sayısı 9000 günden az olan sigortalılar için 9000 gün (% 50) üzerinden, 9000 gün ve daha fazla olanlar için ise toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, 29 uncu madde hükümlerine göre hesaplanacaktır. Malullük aylıklarında, sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise tespit edilen aylık bağlama oranı 10 puan artırılabilecektir. Aylık bağlama oranı % 90'ı geçmeyecektir.

- **Kısmi Aylığa Esas Aylık :** (OAK x ABO) formülüne göre hesaplanır. Bu aylık, sigortalının 2008/Ekim (dahil) sonrası çalışma süreleri için prime esas günlük kazanç alt sınırları dikkate alınarak, talep veya ölüm yılı Ocak ayı itibariyle belirlenen ortalama aylık kazancının % 35'inden, sigortalının talep tarihinde bakmakla yükümlü olduğu eşi veya çocuğu varsa % 40'ından hesaplanan alt sınır aylığından az olamaz.

Kısmi Aylık (Tahsis Talep Tarihinden Önceki Yılın Aralık Ayına Ait) :

Kısmi aylık, Tam Aylık x (2008/Ekim (dahil) Sonraki Prim Ödeme Gün Sayısı / Toplam Prim Ödeme Gün Sayısı) formülüne göre hesaplanacaktır.

3) Kısmi Aylıkların Birleştirilmesi (5510 Sk Gm 2/c)

Yaşlılık aylıkları için hesaplanan $A1 + A2 = (A)$ kısmi aylığı, malullük ve ölüm aylıkları için belirlenen A kısmi aylığı 2008 yılı dahil olmak üzere tahsis talep veya ölüm

tarihine kadar geçen yıllar için, her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile çarpılarak tahsis talep veya ölüm yılının Ocak ayına taşınacaktır.

- Sigortalının aylığı (C), (A) ve (B) kısmi aylıklar toplamından oluşmaktadır. Aylık (C) = (A) Kısmi Aylığı + (B) Kısmi Aylığı

Malullük ve ölüm aylıklarında hesaplanan ölüm veya malullük aylığı tahsis talep veya ölüm yılından önceki yılın son ödeme ayında 4 (b) kapsamındaki sigortalılar için dosya bazında ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olmayacaktır. Az olması durumunda, sigortalının aylığı bu miktara yükseltilecektir.

- A + B = C aylığının başlangıç tarihi yılın ilk altı aylık döneminde ise Ocak ödeme döneminde uygulanan artış oranı kadar, yılın ikinci altı aylık döneminde ise Ocak ve Temmuz ödeme dönemlerinde uygulanan artış oranları kadar arttırılmak suretiyle aylık başlangıç tarihindeki aylığı bulunacaktır.

2926 Sayılı Kanuna Tabi Sigortalılar

2926 Sayılı Kanunun 'Malullük Aylığının Hesaplanması' başlıklı 14 üncü, 'Yaşlılık Aylığının Hesaplanması' başlıklı 18 inci ve 'Ölüm Aylığının Hesaplanması' başlıklı 24 üncü maddeleri hariç diğer maddelerinin tamamı 4956 sayılı Kanunla 2/8/2003 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılarak, bunlar hakkında 1479 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaya başlanmıştır.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Kanunla 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun tamamı yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanunun 4 (b) sigortalıları için öngörülen hükümleri, 2926 sayılı Kanuna tabi sigortalılar içinde uygulanacak olup, bu sigortalıların 5510 sayılı Kanunun geçici 2 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre hesaplanacak malullük yaşlılık ve ölüm aylıkları 2926 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınmak suretiyle belirlenecektir.

H. ALT SINIR AYLIKLARI

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasında. sigortalıya ve ölen sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklarda alt sınır aylığı uygulaması 5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenmiştir.

1) Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Aylıklarında Alt Sınır Aylığı

5510 sayılı Kanuna göre sigortalıya bağlanacak aylıklar ile ölen sigortalının hak sahiplerinin aylıklarının hesabına esas alınacak alt sınır aylığı;

Sigortalının mevcut çalışma sürelerindeki her yıl için bildirilen prim ödeme gün sayısı esas alınarak, bu prim gün sayısı karşılığında Kanunun 82 nci maddesine göre tespit edilen prime esas günlük kazanç alt sınırları (asgari prime esas kazançlar) üzerinden, talep veya ölüm yılına ait Ocak ayı itibarıyla Kanunun 29 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ortalama aylık kazancın % 35'inden, sigortalının bakmakla yükümlü olduğu eşi veya çocuğu varsa % 40'ından az olmayacaktır.

Sigortalının bakmakla yükümlü olduğu eş veya çocuğu olup olmadığının tespiti, sigortalıya bağlanacak aylık için tahsis talep; hak sahiplerine bağlanacak aylıklar için ise sigortalının ölüm tarihindeki durumu esas alınarak yapılacaktır.

Malullük ve ölüm aylıklarında ikinci bir alt sınır kontrolü ise; Kanunun 4 (a) ve (b) sigortalıları için ayrı ayrı olmak üzere;

- Malullük sigortasından dosya bazında her yıl bağlanan aylıkların aylık başlangıç tarihinin ait olduğu yılın Ocak ayı itibarıyla yıl içine ait artışlar uygulanmaksızın hesaplanacak tutarı,

- Sigortalıların ölümü halinde, ölüm sigortasından dosya bazında her yıl bağlanan aylıkların aylık başlangıç tarihinin ait olduğu yılın Ocak ayı itibarıyla yıl içine ait artışlar uygulanmaksızın hesaplanacak tutarları,

yaşlılık sigortasından bir önceki yılın son ödeme ayında söz konusu sigortalılar için ayrı ayrı dosya bazında ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olmayacaktır.

Kanunun 55 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki malüllük aylığı alt sınırı ile 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki ölüm aylığı alt sınırı 2925 ve Kanunla mülga 2926 sayılı kanunlara göre bağlanacak malüllük ve ölüm aylıklarında, aynı kanunlar gereği bağlanan yaşlılık aylığı ile kıyaslanarak uygulanacaktır.

2) Hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylığı alt sınırları:

a) 4 (a) ve (b) sigortalılarının Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen süreler için hesaplanan ve ölen sigortalıların hak sahiplerine bağlanacak aylıklar; hak sahibi bir kişi ise Kanunun 55 inci maddesine göre hesaplanan alt sınır aylığının %80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olamaz.

b) 4 (a) sigortalıları için Kanunun geçici 2 nci maddesine göre bağlanan ölüm aylıklarında; aynı maddenin (a) bendinde belirtilen aylığın hesabında;

1) 2000 yılından önce hizmetlerin bulunması halinde, hak sahiplerine bağlanacak aylıklar mülga 506 sayılı Kanunun 4447 sayılı Kanunla değiştirilmeden önceki,

2) Sadece 2000 yılından sonra hizmetlerin bulunması halinde ise hak sahiplerine bağlanacak aylıklar mülga 506 sayılı Kanunun 4447 sayılı Kanunla değiştirilen,

96 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki alt sınır aylığının, aylık başlangıç tarihine aylık artışlarıyla taşınmış miktarının; hak sahibi bir kişi ise % 80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olmayacaktır.

c) 4 (b) sigortalıları için Kanunun geçici 2 nci maddesine göre bağlanan ölüm aylıklarında; aynı maddenin (a) bendinde belirtilen aylığın hesabında; mülga 1479 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde belirtilen birinci basamağın % 45'i tutarındaki aylığın, aylık başlangıç tarihine, aylık artışlarıyla taşınmış miktarının; hak sahibi bir kişi ise % 80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olmayacaktır.

3) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte birden fazla dosyadan gelir veya aylık almakta olanlardan; alt sınır aylığı aldıkları dosyadan sosyal yardım zammı ödenmeyenler ile tek dosyadan alt sınır aylığı alıp sosyal yardım zammı ödenenler için sosyal yardım zammının alt sınır aylığına eklenmesi ile eklenmemesi durumunda iki tane alt sınır aylığı oluşmaktadır. Bu durumda, alt sınır aylığı sosyal yardım zammı ilavesi yapılmamış miktar üzerinden devam ettirilecektir.

4) 506 sayılı Kanunun mülga 96 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre Sosyal Sigortalar Kurumuna devir olan sandıklardan 23/1/1968 tarihli ve 991 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine göre bağlanmış emekli, adi malüllük veya vazife malüllüğü aylıkları ile 23/1/1968 tarihli ve 991 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrasına göre Kurumca bağlanan aylıklarla dul ve yetim aylıkları (aylık alan tek kişi de olsa) toplamı, net asgari ücretin % 70'inden aşağı olmayacaktır.

5) 5510 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin yedinci fıkrası gereğince, 1/1/2000 tarihinden itibaren sigortalı olup, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce malullük aylığı bağlanması için tahsis talebinde bulunan sigortalılar ile ölen sigortalıların hak sahiplerine 506 sayılı Kanunla bağlanan aylıklar, 506 sayılı Kanunun geçici 89 uncu maddesinde belirtilen alt sınır aylığı esas alınarak aylık başlangıç tarihi itibarıyla yeniden hesaplanacaktır.

Kanun gereği aylıkların aylık başlangıç tarihi itibarıyla yeniden hesaplanması sonucunda oluşacak farklar bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren dört ay içerisinde ilgililere ödenecek olup, fark ödeme işlemi Genel Müdürlük tarafından yapılacak, il müdürlüklerince bu konuda herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

I. GELİR VE AYLIKLARIN BİRLEŞMESİ

5510 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinde birden fazla dosyadan gelir, aylık veya gelir ve aylığa hak kazanılması durumunda, gelir ve aylıkların ne şekilde ödeneceği (tek veya iki dosyadan tam veya yarım) hüküm altına alınmış olup, bir kişide ikiden fazla gelir veya aylık birleştiği takdirde, bu gelir ve aylıklardan en fazla ödemeye imkân veren iki dosya üzerinden gelir veya aylık bağlanacak diğer dosya veya dosyalardaki gelir ve aylık hakları durum değişikliği veya diğer bir dosyadan gelir veya aylığa hak kazanıldığı tarihe kadar düşecektir.

Kanuna göre; gelir-gelir, aylık-aylık ile gelir-aylıkların birleşmesi halinde, bu gelir ve aylıkların ne şekilde ödeneceği aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

GELİR-GELİR VE GELİR - AYLIKLARIN BİRLEŞMESİ

GELİR SAHİBİ	AYNI SİGORTA KOLU (GELİR)	FARKLI SİGORTA KOLU (GELİR/AYLIK)
Sürekli iş göremezlik geliriyle birlikte ölen eşinden dolayı da gelire hak kazanan eşi,	her iki geliri tamdan bağlanır.	Malullük, yaşlılık, ölüm sigortaları ve vazife malullüğü ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık veya gelirlerden yüksek olanın tamamı, az olanın yarısı, eşitliği halinde ise iş kazası ve meslek hastalığından bağlanan gelirin tümü, malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığının yarısı bağlanır.
Ana ve babadan ayrı ayrı gelire hak kazananlara,	yüksek olan gelirin tamamı, az olanın yarısı,	
Birden fazla çocuğundan gelire hak kazanan ana ve babaya,	en fazla ödemeye imkân veren ilk iki dosyadan yüksek olan gelirin tamamı, düşük olan gelirin yarısı,	
Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm gelirine hak kazananlara ,	tercihine göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak geliri,	
Evliliğin ölüm nedeniyle sona ermesi durumunda sonraki eşinden de gelire hak kazananlara	tercih ettiği geliri,	

AYLIK – AYLİK VE GELİR -AYLIKLARIN BİRLEŞMESİ

AYLIK SAHİBİ	AYNI SİGORTA KOLU (AYLIK)	FARKLI SİGORTA KOLU (GELİR/AYLIK)
--------------	---------------------------	-----------------------------------

Hem malüllük hem de yaşlılık aylığına hak kazanılması	Yüksek olan aylık, eşit ise yaşlılık aylığı bağlanır.	Malüllük, yaşlılık, ölüm sigortaları ve vazife malullüğü ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık veya gelirlerden yüksek olanın tamamı, az olanın yarısı, eşitliği halinde ise iş kazası ve meslek hastalığından bağlanan gelirin tümü, malüllük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığının yarısı bağlanır.
Malüllük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı ile birlikte, ölen eşinden dolayı da aylığa hak kazanılması	her iki aylık tamdan bağlanır.	
Ana ve babasından ayrı ayrı aylığa hak kazanan çocuklar,	Yüksek olan aylığın tamamı, az olan aylığın yarısı,	
Birden fazla çocuğundan aylığa hak kazanan ana ve babaya	en fazla ödemeye imkân veren ilk iki dosyadan yüksek olan aylığın tamamı, düşük olan aylığın yarısı,	
Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm aylığına hak kazananlara,	Tercihine göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak aylığı,	
vazife malullüğüne hem de malullük aylığına hak kazananlara	bu aylıklardan yüksek olanı, aylıkları eşitse yalnızca vazife malullüğü aylığı,	
Hem vazife malullüğü hem de yaşlılık aylığına hak kazananlara,	bu aylıkların her ikisi,	

Kanunun yürürlük tarihinden önce bir veya birden fazla dosyadan gelir ve aylık alanlar

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce birden fazla dosyadan gelir veya aylık alınması durumunda, bu gelir ve aylıklar ödenmeye devam edilecektir. Ancak, Kanunun yürürlük tarihinden sonra bu dosyalara ek olarak yeni bir dosyadan gelir veya aylık alınmasına hak kazanılması halinde, yeni bağlanacak dosyadaki gelir ve aylık miktarı da dahil olmak üzere mukayese yapılarak en düşük miktarlı dosya kapsamından çıkarılacak ve kalan dosyalardaki karşılaştırmalar Kanununun 54 üncü maddesine göre yapılacaktır. Diğer dosya veya dosyalardaki gelir ve aylık hakları, durum değişikliği veya diğer bir dosyadan gelir veya aylığa hak kazanıldığı tarihe kadar düşecektir. Bu işlem, her durum değişikliğinde veya yeni bir dosyadan gelir ve aylığa hak kazanılması halinde tekrarlanacaktır.

Konuya ilişkin örnekler Başkanlığımız Eğitim Notu'nda yer almaktadır.

İ. ZAMAN AŞIMI UYGULAMASI

Hak düşürücü süre ile zaman aşımı uygulaması, 5510 sayılı Kanununun 97, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğininin 127 nci maddesinde düzenlenmiş olup, hak düşürücü süre, yasa ile belirlenen süre içinde kullanılmayan bir hakkın bir daha kullanılmayacak duruma gelmesini, zaman aşımı ise yasanın belirlediği koşullarda bir sürenin geçmesi ile bir hakkın kazanılmasını ifade etmektedir.

5510 sayılı Kanunla hak düşürücü süre ve zaman aşımı uygulamasında mülga kanun uygulamalarına göre değişiklikler yapılmış, bazı hükümler yürürlükten kaldırılmış ve yeni düzenlemeler getirilmiştir.

5510 sayılı Kanun gereği hak düşürücü süre ile zaman aşımı uygulaması aşağıda açıklanan usul ve esaslar doğrultusunda yapılacaktır.

1) Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, iş kazası, meslek hastalığı ve ölüm hallerinde bağlanması gereken gelir ve aylıkların, hakkın kazanıldığı tarihten itibaren beş yıl

içinde istenmeyen kısmı zaman aşımına uğramaktadır. Zaman aşımına uğrayan sürenin tespitinde; sigortalı ve hak sahiplerinin talep tarihlerinden geriye doğru gidilerek 5 yıla kadar ki bölümü ödenecek, ancak, 5 yılı aşan süre zaman aşımına uğradığından ödenmeyecektir.

2) Kuruma müracaat etmemenin haklı bir sebebe dayandığını ispat edenler (ağır hastalık hali, kısıtlılık,.....vb) hakkında, yukarıdaki 1 nci madde hükmü uygulanmayacak ve hak edilen gelir ve aylıklar ödenecektir.

3) Kısa vadeli sigorta kollarından ve ölüm sigortasından kazanılan diğer haklar (geçici iş göremezlik ödeneği, evlenme ve cenaze ödenekleri ile ölüm toptan ödemeleri), hakkın doğduğu tarihten itibaren beş yıl içinde istenmezse düşmektedir. Burada hak düşürücü süre işlediğinden, söz konusu haklar beş yıl içinde istenilmezse, bir daha ödenmeyecektir.

4) Gaiplik olayının söz konusu olduğu durumlarda hak sahiplerinin gaiplik kararı alınmadan aylık bağlanması talebinde bulunamayacakları göz önüne alındığında, zaman aşımı süresinin başlangıç tarihinin tespitinde, mahkemece gaipliğine hükmolunan ölüm tarihi yerine, sigortalının yargı kararıyla gaipliğine karar verilmesi halinde hak sahiplerine bağlanacak gelir ve aylıklarla yapılacak toptan ödemeler ve genel sağlık sigortasına ait alacakların zaman aşımı süresi, gaipliğe ilişkin kararın kesinleştiği tarihte başlayacaktır.

Diğer taraftan, 506 sayılı Kanunun mülga 99 uncu maddesinde iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve ölüm sigortalarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde ödenmezse zaman aşımına uğrayarak, yazılı istek tarihini,

1479 sayılı Kanunun mülga 43 üncü maddesi gereği ise, hakkı doğuran olay tarihinden 5 yıl geçtikten sonra talepte bulunanların ölüm aylıkları, talep tarihini takip eden,

aybaşından itibaren ödenmekte iken, 5510 sayılı Kanun gereği iş kazası, meslek hastalığı ve ölüm hallerinde bağlanması gereken gelir ve aylıkların, hakkın kazanıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde istenmeyen kısmı zaman aşımına uğramaktadır.

Yine, 506 sayılı Kanunun mülga 99 uncu, 1479 sayılı Kanunun mülga 78 inci maddeleri gereğince herhangi bir döneme ilişkin gelir ve aylığını beş yıl içinde almayanların, söz konusu gelir ve aylıkları ödenmez iken, 5510 sayılı Kanunda böyle bir düzenleme öngörülmemiştir.

Buna göre, ölüm tarihine göre bağlanan gelir ve aylığın başlangıç tarihinin 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce olması durumunda, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce geçen süreler öncelikle mülga kanunlara göre değerlendirilecek ve beş yıllık sürenin dolup dolmadığına Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla bakılacaktır. Beş yıllık sürenin dolmuş olması halinde, bu süre ödenmeyecek, ikinci bir işlem olarak sigortalı ve hak sahibinin talep tarihine bakılacak ve talep tarihinden geriye doğru beş yıllık sürenin dolmamış olması halinde 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacaktır.

Örnek 1: Özel sektörde çalışmakta olan sigortalı 30/12/2001 tarihinde ölmüş, hak sahibi kız çocuğu 25/8/2009 tarihinde tahsis talebinde bulunmuştur. Ölüm aylığının başlangıcı ölüm tarihini takip eden aybaşı olan 1/1/2002 olup, öncelikle 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 1/10/2008 tarihi itibarıyla durum değerlendirilecektir.

01 10 2008

01 01 2002

00 09 6 görüldüğü üzere 5 yıllık zaman aşımı süresi dolduğundan 01/10/2008 tarihine kadar geçen sürelerle ilişkin aylıklar ödenmeyecektir. Hak sahibinin talebi Kanunun

yürürlük tarihinden sonra olduğundan, bu defa hak sahibinin talep tarihi esas alınmak suretiyle 5510 sayılı Kanunun 97 nci maddesine göre değerlendirme yapılacaktır.

25 08 2009
01 10 2008
24 10 0

Hak sahibine ödenecek aylık süresi tespit edilecektir.

Örnek 2: Sigortalının ölüm tarihi 15/8/2004 olup, hak sahibi 22/11/2008 tarihinde tahsis talebinde bulunmuştur. Ölüm aylığının başlangıcı ölüm tarihini takip eden aybaşı olan 1/9/2004'tür.

01 10 2008
01 09 2004

00 01 4 Görüldüğü üzere, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihi itibariyle zaman aşımı süresi dolmadığından, hak sahibinin talep tarihine göre 5510 sayılı Kanuna göre durum değerlendirilecektir.

22 11 2008
01 09 2004
21 07 4

zaman aşımı süresi uygulanmayacaktır.

Örnek 3: Sigortalının ölüm tarihi 30/9/2007 olup, hak sahibi 15/12/2013 tarihinde tahsis talebinde bulunmuştur. Ölüm aylığının başlangıcı ölüm tarihini takip eden aybaşı olan 1/10/2007'dir.

01 10 2008
01 10 2007

00 00 1 Görüldüğü üzere, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihi itibariyle zaman aşımı süresi dolmadığından, hak sahibinin talep tarihine göre 5510 sayılı Kanuna göre durum değerlendirilecektir.

15 12 2013
01 10 2007
14 02 5

zaman aşımı süresi uygulanacaktır.

15 12 2013
5

15 12 2008 tarihinden sonraki aylıklar ödenecektir.

J. GELİR VE AYLIKLARIN ÖDENMESİ, DÜZELTİLMESİ VE ARTIRILMASI

Mülga 506, 1479, 2925 ve 2926 sayılı kanunlar ile 5510 sayılı Kanuna göre bağlanan veya hak kazanılan; aylık, gelir ve diğer ödenekler ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ödenmekte olan ek ödemenin verilmesine 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra da devam edilecektir. Bu gelir ve aylıkların, durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında Kanunla yürürlükten kaldırılan

ilgili Kanun hükümleri uygulanacak olup, 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi hükümleri saklıdır.

Gerek 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce 506, 1479, 2925 ve 2926 sayılı kanunlara, gerekse 5510 sayılı Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar, Kanunun yürürlük tarihinden sonra her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, bir önceki altı aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar artırılarak belirlenecektir.

5510 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasına göre; bu Kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kişilerin durumlarının, kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık tutarının düzeltilmesini gerektirir bir şekilde değişmesi halinde gelir veya aylık tutarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ödeme dönemi başından başlanarak yeni duruma göre düzeltilenektir.

K. TOPTAN ÖDEME VE İHYA İŞLEMLERİ

5510 sayılı Kanunun 31, 36 ve geçici 5 inci maddelerinde yaşlılık ve ölüm toptan ödemesi ile bu toptan ödemelere ilişkin ihya işlemleri düzenlenmiştir.

1) Yaşlılık ve Ölüm Toptan Ödemesi

Kanunun 31 inci maddesine göre yaşlılık toptan ödemesi, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının, (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı olanlardan,

a) Çalıştığı işten ayrılan veya işyerini kapatan,

b) Yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli yaş şartını doldurduğu halde malullük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan,

sigortalılara yapılacaktır. Bunun için, 4 (a) sigortalılarının çalıştığı işten ayrıldıktan, 4 (b) sigortalılarının işyerini kapattıktan, sonra örneği Kurumca hazırlanan tahsis talep ve beyan taahhüt belgesi ile ilgili üniteye başvurması şarttır.

Yaşlılık toptan ödemesinin tutarı, sigortalı, 4 (a) kapsamında ise kendi adına bildirilen, 4 (b) kapsamında ise ödediği malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları (% 20) primlerinin her yıla ait tutarının;

Toptan ödemeye esas hizmet sürelerinin Kanunun yürürlük tarihinden önce (2008/Ekim (hariç)) olması halinde, Kanunun geçici 5 inci maddesi gereğince, bu Kanunla bazı maddeleri yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla hesaplanarak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile toptan ödemenin yapılmasına ilişkin yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için her yılın güncelleme katsayısı ile çarpılarak bulunan tutarı,

- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten (2008/Ekim (dahil)) sonraki süreler için primin ait olduğu yıldan itibaren yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için, her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek tespit edilen tutarı,

toptan ödeme şeklinde verilecektir.

5510 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi gereğince, ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, ölüm tarihi esas alınmak kaydıyla 31 inci maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan **ölüm toptan ödeme tutarı**, sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına yine Kanunda belirtilen hisseler oranında paylaşılacaktır.

Ölüm toptan ödemesi yapılabilmesi için, hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanan tahsis talep ve beyan taahhüt belgesi ile ilgili üniteye başvurmaları şarttır. Tahsis talep dilekçesine;

- 18 yaşını doldurmayanlar hariç, ortaöğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmayan erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi,

- Malul çocuklar için sağlık kurulu raporu,
eklenecektir.

Toptan ödeme tutarı, sigortalının hak sahibi eş, çocuk, ana ve babasına ölüm aylığı bağlanması sırasında uygulanan oranlara göre dağıtılacaktır.

Kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası primleri toptan ödeme yoluyla ödenmez. Sigortalının, varsa hizmet borçlanmaları ile isteğe bağlı sigorta primleri de ölüm ve yaşlılık toptan ödemelerine dahil edilecektir.

2) İhya İşlemleri

a) Yaşlılık toptan ödemesi ihya işlemleri: 5510 sayılı Kanuna göre toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan, yeniden bu Kanuna tâbi olarak malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanlar, yazılı olarak müracaat etmeleri halinde, aldıkları toptan ödemenin ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan tutarı, tebliğ tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödemeleri halinde, bu hizmetler ihya edilecektir.

5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten (2008/Ekim (hariç)) önce toptan ödeme yapılarak tasfiye edilen hizmetlerin ihyasında;

- Söz konusu hizmetlerin Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mülga kanun hükümlerine göre hesaplanan tutarının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile ihya talebine ilişkin yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için, her yılın güncelleme katsayısı ile çarpılarak bulunan değerinin,

- Kanunun yürürlüğü girdiği tarihten (2008/Ekim (dahil)) sonra aldıkları toptan ödeme tutarını, ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan değerinin,

tebliğ tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödenmesi halinde hizmetler ihya edilmiş sayılır.

b) Ölüm toptan ödemesinin ihyası: Kanuna göre toptan ödeme yapılarak tasfiye edilmiş sürelerle borçlanılarak veya yurt dışı hizmetleri birleştirilerek ya da sonradan hizmet tespiti nedeniyle hak kazanılan sürelerin eklenmesi suretiyle ölüm sigortasından yararlanmak için gerekli olan prim gün sayısının tamamlanması halinde, hak sahiplerinin yazılı isteği üzerine aldıkları toptan ödemenin ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan tutarın tebliğ tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödenmesi halinde, bu hizmetler ihya edilecektir

İhya tutarı, yukarıda “a) Yaşlılık toptan ödemesi ihya işlemleri” bölümünde belirtildiği şekilde hesaplanacaktır.

L. SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ

5510 sayılı Kanunda sosyal güvenlik destek primine tabi çalışma, ilk defa bu Kanuna göre sigortalı olup yaşlılık aylığı bağlananlar için 30 uncu maddede, Kanunun yürürlük tarihinden önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malullüğü, malullük ve yaşlılık veya

emekli aylığı bağlananlar ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında ise geçici 14 üncü maddede düzenlenmiştir.

1) 2008/Ekim (dahil) sonrası sigortalı olanlar

2008 yılı Ekim ayı başından sonra ilk defa Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bendi kapsamında sigortalı olup, yaşlılık aylığı bağlananlardan tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç yeniden çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilecektir.

İlk defa Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında sigortalı olup,

a) Yaşlılık aylığı alanlardan, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaya başlayanların, yaşlılık aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilecektir.

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışırken, sigortalılık faaliyetine son vermeyeceğini beyan ettikten sonra yazılı istekte bulunanlara yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

Yukarıdaki (a) ve (b) bentleri kapsamında olanlardan, tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç, almakta oldukları veya bağlanacak yaşlılık aylıklarının % 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilecektir. Yaşlılık aylığından kesilecek olan bu tutar, 4 (b) sigortalılarına ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olmayacaktır.

2) 2008/Ekim (hariç) öncesi sigortalı olanlar

2008 yılı Ekim ayı başından önce sigortalı olanlar ile malullük veya yaşlılık aylığı bağlananlar ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edilecektir.

2008 yılı Ekim ayı başından önce sigortalı olan kişilerin Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra aylık bağlanıp bağlanmadığına bakılmaksızın, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışanların prime esas kazançları üzerinden, % 30 oranına kısa vadeli sigorta kolları prim oranı eklenmek suretiyle sosyal güvenlik destek primi kesilecektir. % 30 oranının dörtte biri sigortalı, dörtte üçü işveren hissesidir. Bu kapsamda sayılan kişilerden sosyal güvenlik destek primine tabi olanların prim ödeme yükümlüsü bunların işverenleridir. Sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalışan sigortalının iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına tutulması halinde, bu sigorta kollarından gerekli yardımlar yapılacaktır.

b) Tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar hariç, 4 (b) kapsamında çalışmaya başlayanların sosyal güvenlik destek primleri, almakta oldukları yaşlılık ve malullük aylıklarından kesilecektir. Aylıklardan kesilecek sosyal güvenlik destek primi tutarı, 2008 yılı Ekim ayı başından itibaren % 12, takip eden her yılın Ocak ayında bir puan artırılarak % 15'i geçmeyecek şekilde uygulanacaktır. Kesilecek olan bu tutar, 4(b) sigortalılarına ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olmayacaktır.

Kanunun yürürlük tarihinden sonra yaşlılık ve malullük aylıklarından süresinde kesilmeyen sosyal güvenlik destek primi borçları için gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanacaktır.

Gerek Kanunun yürürlük tarihinden önce gerekse yürürlük tarihinden sonra sosyal güvenlik destek primi ödenmiş veya bildirilmiş süreler Kanuna göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim gün sayısına ilave edilmeyecek ve toptan ödeme yapılmayacaktır Aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilen sigortalılardan ayrıca kısa vadeli sigorta kolları primi alınmayacaktır.

c) Harp malûlleri ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylıkları hesaplanarak ödenen veya asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla çalışmaya devam edenler ile sonradan bu Kanuna tabi çalışmaya başlayacaklar için bunların;

4 (a) ve (b) kapsamında çalışmaları halinde, aylıkları kesilmeyecek ve haklarında iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanacaktır. Bunların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmayı istemeleri halinde, bu isteklerini Kuruma bildirdikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren, haklarında uzun vadeli sigorta kolları da uygulanacaktır. Bunlardan genel sağlık sigortası primi alınmayacaktır.

d) 5434 sayılı Kanuna göre vazife malullüğü aylığı almakta iken 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla;

- **4 (a) ve (b) kapsamında** çalışmaya devam edenler hakkında, Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde yapacakları yazılı tercihleri doğrultusunda, iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri ve uzun vadeli sigorta kolları veya sosyal güvenlik destek primine ait hükümler uygulanacaktır. Bunlardan uzun vadeli sigorta primi ödeyenlerin belirtilen süre içinde yazılı talepte bulunmamaları halinde ayrıca iş kazası meslek hastalığı hükümleri uygulanacak, sosyal güvenlik destek primi kesilmeyecektir.

e) 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre vazife malullüğü aylığı bağlananlardan;

- **4 (a) ve (b) kapsamında** çalışmaya başlayanlar hakkında da yazılı talepleri doğrultusunda işlem yapılacaktır. Bu bent kapsamında olanlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmayacaktır.

3201 sayılı Kanuna göre borçlanılan yurtdışı hizmetlerine istinaden yaşlılık aylığı bağlananlar hakkında sosyal güvenlik destek primine ilişkin hükümler uygulanmayacaktır.

3) Avukat ve Noterler

5510 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasında, Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla 506 sayılı Kanunun mülga 86 ncı maddesine göre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bakımından topluluk sigortasına devam edenlerin, bu Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında durumlarının değerlendirilerek, durumlarına uyan bent kapsamında sigortalı sayılacakları öngörüldüğünden, avukat ve noterler serbest çalışmaları halinde vergi mükellefi olacaklarından, 5510 sayılı Kanuna göre 4(b) kapsamında sigortalı sayılmaktadırlar.

Buna göre, Kanunun yürürlük tarihinden önce Kurumdan yaşlılık aylığı almakta iken çalışmaya devam etmeleri nedeniyle 506 sayılı Kanunun mülga 63 üncü maddesi gereğince aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilen avukat/noterlerin,

aylıklarından 2008 yılı Ekim ayı başından başlamak üzere 2008 yılı için % 12, takip eden her yılın Ocak ayında bir puan artırılarak % 15'i geçmeyecek şekilde sosyal güvenlik destek primi kesilecektir.

2008/Ekim ödeme döneminde söz konusu avukat ve noterlerin 5510 sayılı Kanun gereği aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesintisi Genel Müdürlük tarafından yapılmış olup, bu konuda ünitelerce herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

M. SOSYAL YARDIM ZAMMI VE TELAFİ EDİCİ ÖDEMELER

1) Sosyal Yardım Zammı

5510 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 506 ve 1479 sayılı kanunlara göre ödenmekte olan sosyal yardım zammı ile telafi edici ödeme tutarlarının, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ödenen tutarlar esas alınarak, ilgililerin gelir ve aylıklarına ilâve edilerek ödeneceği, sosyal yardım zammının ilavesinde tamamı dağıtılacak şekilde, hak sahiplerinin gelir ve aylıklardaki hisselerinin esas alınacağı öngörülmüştür.

Buna göre, sosyal yardım zamları gelir/aylıklara 2008/Ekim ödeme döneminde Genel Müdürlük tarafından ilave edilmiş olup, ünitelerce bu konuda herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

2) Telafi Edici Ödemeler

3395 sayılı Kanuna gereği sigortalı ve hak sahiplerine ödenen telafi edici ödemeler 2008/Ekim ödeme döneminde aylıklara ilave edilmiştir. Telafi edici ödemeler ölüm dosyalarında hak sahiplerinin hisseleri oranında aylıklara eklenmiş olup, sosyal yardım zammından farklı olarak tamamının dağıtılması söz konusu değildir.

3) Mülga 506 Sayılı Kanunun Ek 24 Üncü Madde Uygulaması

5510 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında 506 sayılı Kanunun mülga ek 24 üncü maddesinde sayılan kurum ve kuruluşlarca, Kuruma ödenmeyen sosyal yardım zamlarının, Hazine tarafından ilgili kurum ve kuruluşlardan tahsil edilmek üzere Kuruma ödeneceği öngörülmüştür.

Buna göre, kamu sektöründen; gerek Kanunun yürürlük tarihinden önce emekli olanlar gerekse Kanunun yürürlük tarihinden sonra emekli olacaklar için 506 sayılı Kanunun mülga ek 24 üncü maddesinde sayılan kurum ve kuruluşlardan sosyal yardım zammı tahsilatı yapılmayacak, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca Kuruma ödenmemiş olan sosyal yardım zammı tutarları, Hazine tarafından ilgili kurum ve kuruluşlardan tahsil edilmek üzere Kuruma ödenecektir.

Kurumumuzca, Kanunun yürürlük tarihinden sonra kamu sektöründen emekli olanlar için geriye yönelik olarak yapılan aylık bağlama işlemlerinde, Kanunun yürürlük tarihine kadarki sürede sigortalılara ödenecek sosyal yardım zammı tutarları için ilgili kurum ve kuruluşlar adına tahakkuk yapılmaya devam edilecektir.

N. AVANS ÖDENMESİ

Kuruma tahsis talebinde bulunan sigortalı ve hak sahiplerine 90 gün içinde gelir ve aylık bağlanamaması durumunda, Kurumca gelir ve aylık bağlanmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalı ve hak sahiplerine yazılı talepte bulunmaları halinde, ilerideki alacaklarından mahsup

edilmek üzere avans ödenebilecektir. Avans miktarı her üç ay için, bağlanacak aylıklarda net asgari ücretin üç katını, gelirlerde ise net asgari ücretin iki katını geçmemek üzere Kurumca belirlenecektir.

Avansın bağlanacak gelir ve aylık birikmiş tutarından fazla olan bölümü, müteakip gelir ve aylıklarından 1/4 oranında kesilerek mahsup edilecektir.

O. GELİR VE AYLIKLARIN PEŞİN SERMAYE DEĞERLERİ

1) Kurumun rücu hakkı

Kurumun, malullük ve iş kazası ya da meslek hastalığı sonucu sigortalılara ve bunların ölümleri halinde hak sahiplerine yaptığı her türlü ödemelerle, bağlanmış bulunduğu gelir ve aylıkların başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değerini, zarara sebep olan işveren ya da üçüncü kişilere ödettirme hakkına rücu hakkı denilmekte olup, Kurum rücu hakkını 5510 sayılı Kanununun 21, 23 ve 39 uncu maddeleri gereği kullanmaktadır.

Meslek hastalığı olaylarında, işveren ve üçüncü şahısların sorumluluk halleri aranmaksızın, sigortalı veya hak sahiplerine tahsis edilen gelirlerin ilk peşin sermaye değerleri hesaplanıp, rücu tazminat davası açılmaktadır. Zira, meslek hastalığı işyerinin çalışma koşullarından ileri geldiği için işveren, olaydan doğrudan sorumlu bulunmaktadır.

2) Peşin Sermaye Değeri Tabloları

Bilindiği üzere, peşin değer, gelecekte ödenecek gelirlerin, ölüm ihtimali ve belirli bir faiz faktörüne göre hesaplanan bugünkü değeri olup, Kurumca, 5510 sayılı Kanununun 21, 23 ve 39 uncu maddelerinde belirtilen giderlerin, yaş, kesilme veya yeniden bağlanma ya da hak sahipliği nedeniyle sonradan gelir veya aylık bağlanma ihtimalleri ve yüzde beş iskonto oranı dikkate alınarak hesaplanacak tutarı tespit etmek amacıyla peşin sermaye değeri tabloları hazırlanmış olup, tablolar Genelge ekinde yer almıştır.

İlk peşin sermaye değeri, gelir veya aylığın başlangıç tarihinde yürürlükte olan peşin sermaye değeri tablolarına göre belirlenecektir. Diğer bir ifadeyle, gelirlerin hesabında hangi kanun hükümlerinin dikkate alınacağı son takvim ayının 5510 sayılı Kanununun yürürlük tarihinden önce veya sonra olmasına göre değişmekte iken, **ilk peşin sermaye değerlerinin hesaplanmasında hangi peşin değer tablolarının kullanılacağı, gelirin başlangıç tarihine göre belirlenmektedir.**

Gelir başlangıç tarihi 2008/Ekim ayı başından önce olanlara eski, 2008/Ekim ayı sonrasında olanlara ise yeni hazırlanan peşin değer tablolarına göre ilk peşin değer hesaplanacaktır.

Kurumca hazırlanan peşin sermaye değeri tabloları;

- Kanununun 21 inci maddesi hükmüne göre, iş kazası ve meslek hastalığı halinde sigortalıya veya hak sahiplerine ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri;

- Kanununun 23 üncü maddesi hükmüne göre, iş kazası ve meslek hastalığı halinde sigortalıya veya hak sahiplerine bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri;

- Kanununun 39 uncu maddesi hükmüne göre, malullük ve ölüm hallerinde sigortalıya veya hak sahiplerine bağlanacak aylığın başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri,

hesabında kullanılacaktır.

Kurumca hazırlanan peşin değer tablolarından;

a) (1) Numaralı Peşin Değer Tablosu: İş kazası sonucu ölen kadın sigortalının hak sahibi eşine ölüm geliri,

b) (2) Numaralı Peşin Değer Tablosu: İş kazası sonucu ölen sigortalının ana ya da babasına ölüm geliri,

c) (3) Numaralı Peşin Değer Tablosu: İş kazası sonucu ölen sigortalının kız ya da erkek çocuklarına ölüm geliri,

ç) (4) Numaralı Peşin Değer Tablosu: İş kazası geçirip, kaza sonrası hayatta kalan kadın sigortalılar,

d) (5) Numaralı Peşin Değer Tablosu: İş kazası sonucu ölen erkek sigortalının hak sahibi eşine ölüm geliri,

e) (6) Numaralı Peşin Değer Tablosu: İş kazası geçirip, kaza sonrası hayatta kalan erkek sigortalılar,

için kullanılacaktır.

Kanunun 39 uncu maddesi hükmüne göre,

a) Malullük hallerinde hesaplanacak peşin değerlerde kadın sigortalılar için (4) numaralı, erkek sigortalılar için (6) numaralı,

b) Ölüm hallerinde hak sahibi eşler için (1) ve (5), ana baba ve çocuklar için ise (2) ve (3) numaralı,

peşin değer tabloları kullanılacaktır.

Ö. BELEDİYE BAŞKANLARI

5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin onuncu fıkrasında, Kanunun yürürlük tarihinden önce, seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olup, sosyal güvenlik kanunlarına göre emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olanlar ile daha sonra emekli olacaklardan 5434 sayılı Kanunun mülga 39 uncu maddesindeki şartları yerine getirenlere, yine 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarının almakta oldukları emeklilik veya yaşlılık aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödeneceği öngörülmüştür. Buna göre, söz konusu tazminatların ödenmesi için aranan şartlar aşağıda belirtilmiştir.

1) Yaşlılık aylığı bağlanan veya bağlanacak olanlar

- 2008/Ekim tarihinden önce belediye başkanı olarak görev yapmış olmaları veya halen bu görevi yapıyor olmaları, bu görevlerine seçimle gelmeleri ve bu görevlerini en az iki yıl sürdürmeleri,

- Kadın ise 58, Erkek ise 60 yaş ve 9000 gün veya kadın ve erkek için 61 yaş ve 5400 gün şartlarını yerine getirmeleri,

2) Malullük aylığı bağlanan veya bağlanacak olanlar

- 2008/Ekim tarihinden önce belediye başkanı olarak görev yapmış olmaları veya halen bu görevi yapıyor olmaları, bu görevlerine seçimle gelmeleri ve bu görevlerini en az iki yıl

sürdüremeleri, (malullük aylığı bağlanan veya bağlanacak olanlar için kadın ise 58, erkek ise 60 yaş ve 9000 gün veya kadın ve erkek için 61 yaş 5400 gün şartları aranmayacaktır.)

3) Ölüm aylığı bağlanan veya bağlanacak olan hak sahipleri için;

- Kanunun yürürlük tarihinden önce vefat edenler için, iki yıl belediye başkanlığı görevinde bulunmaları,

- Belediye başkanı iken vefat edenler için, makam tazminatı veya yüksek hakimlik tazminatına müstahak görevlerde iki yıl bulunma şartı aranmaksızın ölüm halinin makam tazminatına müstahak bir görevi sürdürmekte iken gerçekleşmiş olması,

Şartları aranmaktadır.

Sigortalı veya hak sahiplerinden, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinde aranan şartları;

- 2008/Ekim ayı başı itibariyle (özel sektörden emekli olanlar için 01/10/2008, kamu sektöründen emekli olanlar için 15/10/2008 tarihinden itibaren) yerine getirenler, 2008/Ekim ayı başı itibariyle,

- Aranan koşulları Kanunun yürürlük tarihinden sonra yerine getirenler hak kazandıkları tarih itibariyle,

makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı almaya hak kazanacak ve söz konusu miktarlar bağlanan veya bağlanacak olan aylıklara ilave edilecektir.

4) Diğer Hususlar

a) Tazminatlardan yararlanmak isteyen emekli ve hak sahiplerinin müracaatları, tahsis dosyalarının bulunduğu Genel Müdürlük ile sosyal güvenlik il müdürlükleri tarafından sonuçlandırılacaktır.

b) Emekli ve hak sahiplerinin talep dilekçelerinin ekinde belediye başkanlığı yaptıklarını gösterir belge ibraz etmeleri gerekmekte olup, belediye başkanlarının söz konusu belgede;

-Belediye başkanlığı yaptıkları süreler,

-Belediye başkanlığına seçimle geldiklerini (atanma yoluyla gelenlere tazminat ödemesi yapılmayacaktır.),

-Belediye başkanlığı türü (Büyükşehir, il, ilçe, belde...),

hususlarının belirtilmiş olmasına özen gösterilecektir. Ayrıca, söz konusu belgelerin kaymakamlık veya valilikler tarafından da onaylanması gerekmektedir.

c) Sigortalı ve hak sahiplerine, makam tazminatı dışında **görev veya temsil tazminatları**; yönetim ve denetim kurulu üyelikleri dahil olmak üzere kamu kesiminde her ne suretle olursa olsun aylık veya ücret alıp almadıklarına bakılmaksızın görev almaları ve bu durumları devam ettiği sürece ödenmeyecektir. Ancak, eğitim veya bilimsel araştırma kurum ve birimlerinde emekli aylıkları kesilmeksizin çalıştırılanlar, her derece ve türdeki eğitim kurumları veya eğitim birimlerinde ders ücreti karşılığında ders görevi verilenler, 5434 sayılı Kanunun ek 11 inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu Kararıyla emekli aylıkları kesilmeksizin çalıştırılanlar ile profesör unvanına sahip olanlardan 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Kanunun 34 üncü maddesine göre görevlendirilenlere, temsil veya görev tazminatlarının ödenmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, sigortalı veya hak sahiplerinin temsil veya görev tazminatı ödemesi yapılmadan önce yukarıda belirtilen yerlerde görev yapıp yapmadıklarına dair beyanda

bulunmaları gerektiğinden, temsil ve görev tazminatlarının ödenebilmesi için hazırlanan ve bu Genelge ekinde yer alan taahhütnamelerin de Kurumumuza verilmesi gerekmektedir. En geç bir ay içerisinde verilmediği takdirde tazminat ödemeleri kesilecektir. Daha sonraki bir tarihte kamu kesiminde görev alınması halinde, bu durumun da bir aylık süre içerisinde Kurumumuza bildirilmesi gerekmektedir.

d) Belediye başkanlarına ödenecek tazminat tutarlarının belirlenmesinde, belediye başkanlığı yaptıkları belediyenin son durumu esas alınacaktır. Örneğin, sigortalı belde belediye başkanlığı yapmış olmasına rağmen, belde bugün ilçe olmuşsa, sigortalıya ilçe belediye başkanlarına ödenmesi gereken tazminat tutarı ödenecektir. Ancak, belediye başkanlığı yapılan dönemde belediye iken daha sonra bu kapsamdan çıkan yerler için belediye başkanlığı yapılan dönemdeki durum esas alınacaktır.

e) Ek ödeme hesabı, makam ve temsil veya görev tazminatları dahil edilmeden, hesaplanan veya artırılan aylıklar üzerinden yapılacaktır.

f) Söz konusu miktarlar ölüm aylıklarında hak sahiplerinin hisseleri oranında belirlenecektir. Tamamının dağıtılması gerekmektedir.

g) Evlenme yardımına, makam ve temsil veya görev tazminatları dahil edilmeyecektir.

h) Söz konusu uygulamadan yararlanan emekli, dul ve yetimlerin aylıklarına ilave edilen makam ve temsil veya görev tazminatları, aylık artışlarında dikkate alınmayacak, tazminatlar katsayı değişikliğine paralel olarak artırılabacaktır.

ı) Yaşlılık aylığı almakta iken belediye başkanlığına seçilip aylıklarını kestirerek T.C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilenler 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi gereğince makam, temsil ve görev tazminatından yararlanamazlar.

i) 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi gereğince ödenecek olan tazminat tutarları, ödenmesini müteakip Hazine'den tahsil edilecektir.

01/07/2008-31/12/2008 tarihleri arasında belediye başkanlarına ödenecek tazminat tutarları aşağıda belirtilmiştir.

**BELEDİYE BAŞKANLARINA ÖDENECEK MAKAM,
TEMSİL VE GÖREV TAZMİNAT TUTARLARI
(1/7/2008-31/12/2008)**

SEÇİMLE GELEN BAŞKANLAR	MAKAM TAZMİNATI	TEMSİL TAZMİNATI	GÖREV TAZMİNATI
Büyükşehir. Bld. Başkanları	$7000 \times 0.051448 = 360,14$	$17000 \times 0.051448 = 874,62$	
İl Belediye Başkanları	$6000 \times 0.051448 = 308,69$		$15000 \times 0.051448 = 771,72$
İlçe ve İlk Kademe Belediye Bşk.	$3000 \times 0.051448 = 154,34$		$9000 \times 0.051448 = 463,03$
Diğerleri (belde, kasaba bld.bşk)	$1500 \times 0.051448 = 77,17$		$7500 \times 0.051448 = 385,86$

P. YERSİZ ÖDEMELER

5510 sayılı Kanununun 96 ncı maddesinde düzenlenen yersiz ödemelerin kapsamını;

- Geçici iş göremezlik, emzirme, evlenme ve cenaze ödenekleri,
  - Yaşlılık ve ölüm toptan ödemeleri,
  - Sürekli iş göremezlik ve ölüm gelirleri,
  - Malullük, yaşlılık ve ölüm aylıkları ile bu aylıklarla birlikte ödenen ek ödemeler,
  - Uzun ve kısa vadeli sigorta kollarından karşılanan yol, gündelik ve refakatçi giderleri,
- Oluşturmaktadır.

Sigortalı ve hak sahiplerine fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen ödemeler ilgililerin kasıt ve kusurlu davranışlarından doğabileceği gibi Kurumun hatalı işlemleri sonucu da ortaya çıkabilmektedir. Bu durum, yersiz ödemeye esas alınacak süre ve faiz uygulamasını etkilemektedir.

Yersiz ödemelere ilişkin faiz ve temerrüt faizi uygulamasında, 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı “Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun” hükümleri uygulanacaktır.

Fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen ödemeler, ilgililerin kasıt veya kusurlu davranışlarından doğmuşsa, **hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla on yıllık süreye ilişkin tutarı**, bu ödemelerin yapıldığı tarihlerden itibaren hesaplanacak kanuni faizi ile birlikte borç kaydedilecektir.

Yersiz ödeme, Kurumun hatalı işlemlerinden kaynaklanmışsa, **hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla beş yıllık sürede yapılan ödemeler toplamı**, ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılacak ödemelerde faizsiz, üç aylık sürenin dolduğu tarihten sonra yapılacak ödemelerde ise bu süre sonundan, itibaren hesaplanacak olan kanunî faizi ile birlikte tahsil edilecektir.

Kurumca sigortalı ve hak sahiplerine fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen ödemeler, adına borç kaydı yapılanların alacaklarından mahsup edilebileceği gibi gelir ve aylıklarından % 25 oranında da kesilebilecektir. Kurumdan alacağı bulunmayan borçlu ve borçlunun kanuni varisleri ile borcu kabul eden şahısların borçlarını taksitle ödeme talebinde bulunmaları halinde, borcun miktarı ve borçlunun ödeme gücü gibi hususlar göz önünde bulundurularak, taksitlendirmeye yetkili birimce uygun görülmesi halinde ve 5 yılı geçmeyecek şekilde taksitle ödenmesi kabul edilebilecektir.

Gerek gelir ve aylıklardan yapılacak kesintilerde gerekse genel hükümlere göre yapılacak tahsilatlarda kesinti yapmak suretiyle geri alma süresinin beş yılı aşacağını anlaşıldığı durumunda, ayrıca icraî takibata da geçilecektir.

Kanuni faiz, fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen ödemelerin yapıldığı tarihlerden itibaren ilgililer tarafından ödendiği tarihe kadar taksitlendirme süresince hesaplanacaktır. Kurum alacağını karşılayacak teminatlar arasında Devlet Tahvilleri ve Hazine Kefaletine Haiz Tahvil ile Gelir Ortaklığı Senetleri de gösterilebilecektir.

R.TARIM SİGORTASI

2008/Ekim ayı başı itibariyle yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin 6 ncı fıkrası ile 2925 sayılı Kanunun;

- Amaç, kapsam ve tanımlar başlıklı **1 ila 3,**

- Sigortalı sayılmayanlar ve sigortalılığın başlangıcı başlıklı **4 ve 5,**

- Hastalık sigortasından sağlanan yardımlar, sağlık yardımlarının kapsamı ve yararlanma şartları, sağlık yardımlarının süresi, eş ve çocuklara sağlık yardımı yapılması ve gelir ve aylık almakta olanlar ile aile bireylerine sağlık yardımı yapılması başlıklı **13 ila 17 nci** maddeleri,

- Yaşlılık sigortasından toptan ödeme yapılmasına ilişkin **24 üncü,**

- Prim ödenmesi başlıklı **33 üncü,**

maddesi, yürürlükten kaldırılmıştır.

Diğer taraftan, 5754 sayılı Kanunun 76 ncı maddesi ile 2925 sayılı Kanunun:

1) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**a)** Primlerini gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ait olduğu yılı takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar ödemeyenlerin o yılın bir Ocak gününden itibaren,”

2) 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 21- Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 29 uncu maddesinde belirtilen esaslara göre aylık bağlanır."

3) 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 30- Bu Kanunun gerektirdiği her türlü yardım ve ödemeler için sigortalılardan % 12,5'i genel sağlık sigortası primi olmak üzere % 32,5 oranında prim alınır."

4) 39 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 13, 14, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73,76, 77,78, 88, 89, 94, 95, 96, 97, 100 ve 101 inci, geçici 2 nci ve geçici 5 inci maddeleri ile 41 inci maddenin (b) bendi,".

5510 sayılı Kanunun "Sigortalı sayılmayanlar" başlıklı 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde; kamu idareleri hariç olmak üzere, tarım işlerinde veya orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz işlerde çalışanlar ile tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan; tarımsal faaliyette bulunan ve yıllık tarımsal faaliyet gelirlerinden, bu faaliyete ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarın aylık ortalamasının, bu Kanunda tanımlanan prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu belgeleyenler, bu Kanuna göre sigortalı sayılmamaktadır. Diğer bir anlatımla, söz konusu madde ile kamu idareleri hariç tarım ve orman işlerinde hizmet akdiyle süreksiz işlerde çalışanlar 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılmamaktadır.

Diğer taraftan, 2925 sayılı Kanunun sigortalı sayılmaya ilişkin maddeleri yürürlükten kaldırıldığından, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1/10/2008 tarihinden itibaren 2925 sayılı

Kanuna göre sigortalı tescili yapılmayacak, ancak, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalılığı devam edenler bu Kanuna göre 4 (a) kapsamında sigortalı sayılarak bu sigortalılar ile bunların hak sahipleri ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin her türlü hak ve yükümlülükleri, Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri hariç olmak üzere 2925 sayılı Kanuna göre devam edecektir. Bunların 2925 sayılı Kanun kapsamından çıkmaları halinde, bir daha bu Kanun kapsamına alınmaları mümkün olmayacaktır.

1. 2925 sayılı Kanunda 5510 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler

a) Prime esas kazanç, prim oranı ve prim gün sayıları

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 2925 sayılı Kanuna tabi olan sigortalılardan 1/10/2008 tarihinden sonra alınacak primlerin hesabına esas tutulan günlük kazanç 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt sınırıdır.

-2925 sayılı Kanunun 5754 sayılı Kanunla değişik 30 uncu maddesi gereğince sigortalılardan %12.5'i genel sağlık sigortası primi olmak üzere %32.5 oranında prim alınacaktır.

- 2925 sayılı Kanunun 32 nci maddesi gereğince alınacak prim ve yapılacak yardımların hesabında esas tutulacak gün sayısı, primi ödenmiş her ay için on beş, bir tam yıl için 180 gündür.

- Primi ödenmiş ayın prim ödeme gün sayısı, ayın onaltısından itibaren tam ay gibi kabul edilecektir.

b) 2925 sayılı Kanunla ilgili diğer düzenlemeler

1- Ana ve babaya iş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölüm nedeniyle ölüm geliri bağlanması imkanı getirilmiştir.

2- Daha önceki uygulamada, yapılan toptan ödemeler ihya edilememekte iken, yaşlılık ve ölüm toptan ödemeleri için ihya olanağı sağlanmıştır.

3-Tarım sigortalıları sadece askerlik hizmet sürelerini borçlanabileceklerdir.

4 2925 sayılı Kanunun yaşlılık toptan ödemesine ilişkin 24 üncü maddesi yürürlükten kaldırıldığından ve uygulama 5510 sayılı Kanuna paralel düzenlendiğinden, Kanunun yürürlüğe girdiği 2008/Ekim ayı itibariyle yaşlılık toptan ödemesi talebinde bulunanların primlerinin 2/3'ü yerine tamamı yaşlılık toptan ödemesi olarak ödenecektir.

5- Ölen sigortalının ana ve babasına ölüm sigortasından aylık bağlanmadığı gibi toptan ödeme de yapılmamaktadır.

6- Cenaze masrafı karşılığı yalnızca iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölüm halinde ödenecektir.

7- Hak sahibi kız çocuklarına evlenme yardımı yapılmayacaktır.

8- Ölen sigortalının hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanması için 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinde en az 900 gün prim ödenmiş olması gerekmektedir. Dolayısıyla, tarım sigortalılarının hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanması şartları 5510 sayılı Kanundan farklılık göstermektedir.

9- Yaşlılık aylığı, 5510 sayılı Kanuna veya 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci madde sandıklarına tabi çalışma halinde kesilecektir. Sosyal güvenlik destek primi uygulaması bulunmamaktadır.

10- 2925 sayılı Kanunda iş kazası ve meslek hastalığına ilişkin maddeler yürürlükte bırakıldığından bu sigorta kolundan yararlanmak için, sigortalının olay tarihinden üç ay önce tescil şartı aranmaktadır.

11- 5510 sayılı Kanundan farklı olarak sürekli iş göremezlik gelirlerinden yapılacak indirimlerde hekim tavsiyelerine uymazlıkta en fazla % 50 indirim yapılacaktır. Kurumca teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalıya gelir bağlanmayacaktır.

S. BİLGİSAYAR PROGRAMLARI VE PROGRAMLARA GİRİŞ FORMLARI

5510 sayılı Kanunla getirilen düzenlemeler çerçevesinde, Kurumca ortak gelir ve aylıkların bağlanmasına ilişkin programlar yapıncaya kadar, 4 (a) ve (b) sigortalılarının gelir ve aylık bağlama mevcut programları yeni Kanun uygulamaları doğrultusunda revize edilmiş, bir kısım programlar işleme açılmış olup, bir kısmı da 2009/Ocak döneminde açılacaktır.

4(a) sigortalıları açısından 2008/Kasım çalışma dönemi için işleme açılan programlar; yaşlılık ilk karar, iş kazası ve meslek hastalığı ilk karar, aktif ölüm uzun vade ilk karar, yaşayan güncelleme, ölüm güncelleme, pasif ölüm ilk karar ve peşin sermaye değerlerinin hesaplanması ile IKMH, yaşlılık, malullük ve ölüm (aktif ve pasifler için) kontrolsüz giriş programlarıdır.

Tarım sigortası programları da dahil olmak üzere diğer tüm programların bir kısmı 2008/Aralık, bir kısmı da 2009/Ocak çalışma döneminde işleme açılacaktır. Ayrıca, gerek mülga 506, gerekse 5510 sayılı Kanuna göre yapılacak yaşlılık ve ölüm toptan ödemeleri ile ihya işlemlerine ilişkin programlar da tamamlanmış olup, 2008/Aralık çalışma döneminde açılacaktır.

Malullük ve yaşlılık aylığı alan belediye başkanlarının tazminat girişleri yaşayan güncelleme, ölen belediye başkanlarının hak sahiplerine ödenecek tazminat girişleri ise ölüm güncelleme programlarından yapılacaktır.

Yeni cenaze ödeneği programı tamamlanmakla birlikte, Protokol çalışmaları tamamlanmadığından işleme açılmamış olup, eski cenaze ödeneği programı, yeni program açılincaya kadar kullanılmaya devam edilecektir.

4 (a) sigortalılarının ilk karar işlemlerine ilişkin bilgi giriş ile belediye başkanları tazminat giriş formları genelge ekinde gönderilmiştir.

4(b) sigortalıları açısından, 27/10/2008 tarihinde işleme açılacak programlar; yaşlılık, malullük, ölüm ve sürekli iş göremezlik geliri programları olup, yersiz bağlanan aylıkların tahsili ile yaşlılık, malullük ve ölüm ikinci karar tahakkuk işlemleri 27/11/2008 tarihinde, cenaze ödeneği, toptan ödemeler ve ihya ile peşin sermaye değerlerinin hesaplanması programları 27/12/2008 tarihinde işleme açılacaktır.

Belediye başkanlarına ödenecek tazminatlar; malullük, yaşlılık ve ölüm programlarından giriş yapmak suretiyle sonuçlandırılacaktır.

4 (b) sigortalılarının bilgisayar programlarına giriş işlemlerinde kullanılacak formları da Genelge ekinde gönderilmiştir.

Ş. 506 SAYILI KANUNUN GEÇİCİ 20 NCI MADDESİNE TABİ SANDIKLAR

Bilindiği üzere, 506 sayılı Kanunun ek 36 ncı ve geçici 20 nci maddeleri, 5510 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen devir işlemlerinin tamamlanmasından sonra yürürlükten kaldırılacaktır.

506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personeli için kurulmuş bulunan sandıkların iştirakçileri ile aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahipleri herhangi bir işleme gerek kalmaksızın 5510 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinin yayımı tarihi olan 8/5/2008'den itibaren üç yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilerek Kanun kapsamına alınacaktır. Üç yıllık süre Bakanlar Kurulu kararı ile en fazla iki yıl daha uzatılabilecektir. Devir tarihi itibarıyla sandık iştirakçileri bu Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi kapsamında sigortalı sayılacaktır.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasında; devir işlemi tamamlanıncaya kadar, sandık iştirakçileri, sandıktan aylık ve gelir alanlar ile bunların hak sahiplerinin sağlık ve sosyal sigorta yardımlarının sağlanması ile primlerinin tahsil edilmesine, ilgili sandık mevzuat hükümlerine göre sandıklarca ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca devam edileceği, on birinci fıkrasında da 5510 sayılı Kanunun kısa vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası hariç diğer hükümleri bakımından; vakıf senetlerinde 5510 sayılı Kanuna aykırı hükümler bulunması halinde, Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

Buna göre, geçici 20 nci madde sandıkları devir alınacakları tarihe kadar uzun vade sigorta kolları olan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları yönünden 5510 sayılı Kanun hükümlerini esas alacaklar ve vakıf senetlerinde bu Kanuna aykırı bulunan hükümleri uygulamayacaklardır.

5510 sayılı Kanunda malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından sağlanan yardımlar, yararlanma koşulları, aylık bağlama sistemi ve bunlara ilişkin geçici maddeler, Başkanlığımız tarafından hazırlanan Eğitim Notu'nda ayrıntılı olarak açıklanmış olup, söz konusu Eğitim Notu sandıklara mail ortamında da gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini ve gereğince işlem yapılmasını rica ederim.

Fatih ACAR
Kurum Başkanı V.

EKLER :

- 1- Tahsis Talep ve Beyan Taahhüt Belgesi (1 sayfa)
- 2- Temsil ve Görev Tazminat Taahhütnamesi (2 adet)
- 3- Bilgi Giriş Formları (17 adet)

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü
Sigortalı Emeklilik İşlemleri Daire Başkanlığı

- 4- Peşin Değer Tabloları (6 sayfa)
5- Gösterge Tespit Tabloları (70 sayfa)
6- Bağ-Kur Gelir Tablosu (1 sayfa)
Ekleri indirmek için [tıklayınız](#)

DAĞITIM:

Gereği: _____ :
Merkez ve Taşra Teşkilatına

Bilgi:
Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Bakanlığına